

FÖRSVARETS FORUM

FÖRSVARSMAKTENS PERSONALTIDNING | NR 3/2019

FREDSMÄKLARNA

SÅ STOPPADE MALI 09 DEN BLODIGA FEJDEN

SHALLOW WATERS Amfibieregementet landstiger i Finland

J3 Tillstånd **DE FIXAR VÅRA RESOR**

KAMOUFFLAGE Historien bakom mönstret

PLUS: STEPHAN STÖTTAR UNGA | STRIDSPILOTERNA COOLAST PÅ INSTAGRAM | SLAGET VID STÅKET 300 ÅR
| FÄLTPROSTEN CHECKAR UT | SJÖSÄKERHETEN I FOKUS

BRED POLITISK SAMSYN OM FÖRSVARSMAKTENS FRAMTID

NU STUNDAR SOMMARMÅNADERNA och med dem möjlighet till vila och rekreation för de flesta av oss. Men beredskapen upprätthåller vi ständigt. Förra sommaren visade på behovet av att snabbt kunna bistå samhället när våra krafter behövdes i släckningsarbetet av de skogsbränder som rasade. Även i år har stödinsatser genomförts. Vi hoppas att förra sommarens bränder inte upprepar sig men

försvaret och totalförsvaret i stort. Utgångspunkten är utvecklingen i omvärlden och ett fortsatt osäkert, oförutsägbart och komplext säkerhetsläge.

Det är uppenbart att beredningen har tagit intryck av de militära råd vi har gett under resans gång. Försvarsmaktens perspektivstudie utgör det främsta exemplet. Vi känner igen bedömningar och behovsanalys. Det är ett kvitto på

” Det är uppenbart att beredningen har tagit intryck av de militära råd vi har gett under resans gång. Det är ett kvitto på förtroendet för vårt arbete. ”

ytterligare förfrågningar om stöd kan inte uteslutas.

Några ord om den rapport, Värnkraft, som försvarsberedningen lade fram i maj månad. Det är viktigt att komma ihåg att det råder bred politisk samsyn om rapportens innehåll även om synen på hur de ekonomiska förutsättningarna ska beskrivas skiljer sig åt. Rapporten utgör det viktigaste underlaget till det försvarspolitiska inriktningsbeslut som kommer att fattas nästa år för perioden 2021-2025. Ge den en stund av din tid och ta del av slutsatserna.

JAG KONSTATERAR ATT rapporten ger ett tydligt besked: Sveriges försvarsförmåga är viktig och behöver öka. Tillsammans med delrapporten Motståndskraft från 2017 innehåller Värnkraft förslag på omfattande satsningar på en fortsatt tillväxt av det militära

förtroendet för vårt arbete.

Jag väntar mig att Försvarsmakten får ett uppdrag att värdera förutsättningarna för att genomföra förslagen i rapporten. Det krävs analyser av när förslagen kan realiseras. I det arbetet behöver vi samarbeta nära med stödjande myndigheter. Arbetet blir grannlaga, med höga krav på kvalitet och långsiktig hållbarhet.

Vad är då viktigast här och nu? Det är att du och jag fortsätter att leverera i enlighet med det försvarsbeslut som nu gäller. Vi gör allt vi kan med det vi har. Och kom ihåg: Det finns ett brett och djupt förtroende för det vi gör.

Micael Bydén
Överbefälhavare

S4 AKTUELLT**S10 PORTRÄTTET****S16 FLYGÖVNING ACE 19**

Nio länder och närmare 140 flygplan deltog i årets ACE.

S18 RESELEDARNA

J3 Tillstånd fixar alla resor till och från Sverige.

S23 EXAMENSPROVET

Värplikliga rekryter testades under Värld 19.

S30 KONTROLL ÖVER INKÖPEN

Nya HR-centrum tar över delar av inköpen från FMV.

S38 FÖRSVARSMEDICINEN RUSTAR UPP

Så får soldaterna toppvård om kriget kommer.

S43 NAVIGERING

Kadetterna lär sig manövrera skolfartyg.

S52 SLAGET VID STÅKET

Striden som räddade Stockholm.

S55 SÅ VÄSSAR DU DINA SUPERKRAFTER

Leif E Anderssons fem enkla råd till cheferna.

S56 FYS

Bygg upp benen.

S58 TILL SIST

Stridspiloter på Insta, fältprosten går i pension.

S60 ÅSIKTEN**S61 FÖRVALTAREN FÖRKLARAR****S62 KRÖNIKA**

Mobilen gör dig till en måltavla

S63 BILDEN

Morgonpasset

HEDRA EN VETERAN I SOMMAR

NÄR DE SVENSKA FN-soldaterna återvände från kriget i Kongo i början på sextioalet så var det en ganska osentimental händelse. Avrustning, avtackning och en tågresa hem till de små samhällena soldaterna ofta kom ifrån. Väl hemma möttes de av ointresse och okunskap. I alltför många fall slutade det med alkoholism, psykiska problem och i värsta fall självmord. I dag är vår förståelse för veteraner så mycket större. Det var värmande att se i princip hela det offentliga Sverige, från riksdagsledamöter till kungahus, delta i Veterandagen på Djurgården i slutet av maj. Numera en allmän flaggdag och brett uppmärksammat i medierna. Men låt det inte stanna med en dag av respekt. Hedra en veteran när du ser honom eller henne – och tacka för insatsen. Och ja, de finns i varje hörn av Sverige.

Fredrik Helmertz
Redaktör, Försvarets forum

FOTO: JOEL THUNBERG/COMCAM

SHALLOW WATERS. Unik storövning byggde nordisk förmåga. **S12**

BRAND OMBORD! På sjön är man illa ute om fartyget börjar brinna. Därför drillas alla besättningsmän i sjösäkerhet. **S24**

MÖNSTERSOLDATER. Historien bakom Försvarets kamouflagemönster. **S32**

FREDSMÄKLARNA. Svenskarna grep in när en lokal konflikt i Mali höll på att urarta i blodbad. **S44**

REDAKTION. Försvarets forum finns även på www.forsvarsmakten.se och emilia. **Kontakt:** ff-red@mil.se, telefon: 08-788 88 88. **Ansvarig utgivare:** Mats Ström, kommunikationsdirektör. **Redaktör:** Fredrik Helmertz, fredrikhelmertz@mil.se, Försvarets forum kommunikationsavdelning. **Art Director:** Markus Hillborg, Make Your Mark, Stockholm. **Tryck:** Elanders. Redaktionen förbehåller sig rätten att bearbeta inkommet material. *Enskilda artiklar ger inte nödvändigtvis uttryck för Försvarets forum officiella ståndpunkt.* För ej beställt material ansvaras ej. Utgivningsdag 11 september, 2019. ISSN 1100-8245. Omslag: Hampus Hagstedt/ComCam.

HEMVÄRNET SYNTES PÅ JOBBET

På arbetsplatser över hela Sverige bar anställda uniformer. Allmän mobilisering? Nej, bara Hemvärnet som genomförde den första Uniform-på-jobbet-dagen den 29:e maj. En manifestation som gav genomslag bland medier och allmänhet.

Susanne Andersson,
vårdsenhetschef.

SUSANNE ANDERSSON

Gör: Vårdenhetschef på akutmottagningen på Gävle sjukhus.

Befattning: Sjukvårdsbefäl, Gävleborgsbataljonen.

Därför bär jag uniform i dag:

– Personalen tyckte det var roligt och hade många funderingar. Jag fick chansen att prata både om Försvarsmakten och civilförsvaret. Sedan blev jag intervjuad i P4 Gävleborg och fick frågan om människor kan uppfatta uniformen som läskig. Då sa jag att det ger oss möjlighet att förklara att vi ska hjälpa dem så de får möjlighet att se det på ett annat sätt. Jag är ofta sjukvårdsinstruktör på hemvärnsövningar och där lär jag mig mycket som jag tar med till den civila verksamheten på sjukhuset.

PÅL ABBERYD

Gör: Lärare på Centrum för vuxnas lärande i Sandviken.

Befattning: Befäl, bataljonsstaben, Gävleborgsbataljonen.

Därför bär jag uniform i dag:

– Det var ett positivt inslag

Pål Abberyd, lärare.

på skolan som väckte nyfikenhet. Uniformen förde med sig en annan respekt, särskilt hos elever från andra kulturer, och jag fick inga negativa reaktioner så det fungerade jättebra. Det var en viss förvåning men eleverna vet att jag är med i Hemvärnet så den vanligaste frågan var om jag skulle på övning. Vissa frågade hur man gör för att engagera sig så jag har tipsat om frivilliga försvarsorganisationer.

FREDRIK ANDERSSON

Gör: Mekaniker och egenföretagare i Söderhamn.

Befattning: Plutonchef, Gävleborgsbataljonen.

Därför bär jag uniform i dag:

– Telefonen ringde och bilarna flödade genom verkstaden. Vissa kunder visste att jag är med i Hemvärnet men andra hajade till, men på ett positivt sätt. När jag käkade lunch kom en man fram och refererade till förra årets bränder och sa att vi gjort skillnad och att vi gjort det bra. Jag såg flera

Fredrik Andersson, mekaniker.

hemvärnskollegor som bar uniform. Nästa år tror jag att det blir ännu fler för de blev positivt mottagna och kommer berätta det för våra kamrater i Hemvärnet.

LENNART TÖYRÄ

Gör: Ekonom på LKAB i Kiruna.
Befattning: Spaningssoldat, Lapplandsjägarbataljonen.

Därför bär jag uniform i dag:

– Det är bra att man uppmärksammar Hemvärnet en sån här dag, vi behöver bli fler! <

Lennart Töyrä, ekonom.

MARINSTABEN FLYTTAR TILL MUSKÖ

Marinstaben nu på Muskö. Officiell invigning i september. (Arkivbild)

I BÖRJAN PÅ JUNI genomförde marinstaben flytten till Musköbasen i Haninge kommun. Därmed har samtliga försvarsgrensstaber utlokaliseras från Högkvarteret i Stockholm. Flytten är ett led i omställningen till ett nationellt försvar.

– Även då flyttaktiviteter pågår för fullt så innebär det inte att verksamheten har avstannat. Utbildningar, materielprocesser, chefsbyten, insatser, övningsverksamhet och annat pågår parallellt med flytten, säger Kristina Swaan, kommunikationschef på marinstaben.

Etableringen på Musköbasen

kommer kräva nya arbetsmetoder och förhållningssätt – en utmaning som gäller för hela Försvarsmakten.

– Flytten innebär också utmaningar för den enskilde, främst kopplat till transporter till och från arbetsplatsen. När väl staben är utflyttad kommer det ta en tid att utveckla former som fungerar, men det måste få ta sin tid att bygga upp för att fungera väl i framtiden, säger Kristina Swaan.

Musköbasen, som är en av världens största underjordiska örlogsbaser, invigdes 1969 efter 19 års byggande. Officiell invigning av marinstaben sker i september. <

FOTO FÖRSVARMAKTEN

ÖB SAMLAR 700 CHEFER EFTER SOMMAREN

Micael Bydén.

I slutet av augusti och början av september samlar ÖB omkring 700 av Försvarsmaktens chefer till sex

regionala chefseminarier runt om i landet. Syftet är att tydliggöra nuläget och vad organisationen behöver fokusera på för att nå målen 2025. Den röda tråden för dagarna kommer vara ledarskapet i det fortsatta utvecklings- och förändringsarbetet.

SPANINGSFARTYGET ARTEMIS SJÖSATTES I POLEN

Sveriges nya spaningsfartyg Artemis sjösattes i april vid Nauta Shipyard i Gdynia, Polen. Fartyget ska användas för signalspaning och havsövervakning i Östersjön.

Artemis innebär ett stort förmåglyft för Försvarsmakten med bättre arbets- och boendemiljö ombord samt ökad driftsäkerhet och vässade egenskaper.

– Det är ett efterlängtat fartyg som vi kommer leverera till marinen 2020. Föregångaren har varit i drift i 35 år och behovet av ett nytt signalspaningsfartyg är stort, sa Göran Mårtensson, generaldirektör för FMV, vid ceremonin. Leverantören Saab Kockums slutför arbetet i Karlskrona där signalspaningsutrustningen och ledningssystemen installeras.

Nästa anhalt: Karlskrona.

CITATET

”Utan smart teknik, välutbildade soldater, hög stridsmoral, en underrättelsetjänst i världsklass och en högteknologisk och stark ekonomi hade landet inte funnits.”

PM Nilsson, ledarskribent DI, ser Israel som en förebild för svensk försvarspolitik

SVENSKAR GICK AMERIKANSK GRUPPCHEFSUTBILDNING

FEM SERGEANTER och korpraler från Sverige utexaminerades i maj från Basic leader course vid 7th Army NCO Officer Academy i Grafenwöhr i Tyskland.

Kursens syfte är att träna och utveckla eleverna till flexibla och disciplinerade ledare som kan föra befäl över grupper på ett effektivt sätt. Utbildningen inspirerar även soldaterna till att bli problemlösare och starka förebilder, väl insatta i den amerikanska arméns värdegrund och soldatmoral.

– Det var väldigt intressant att få se hur man tar sig an uppgifter på olika sätt, säger Viktor Arell, korpral på Livgardet.

Kursen, som pågick i fyra veckor, innebar långa dagar för deltagarna.

– Vi gick upp fyra på morgonen och städade barackerna och hade fys. Sedan följde lektio-

Från vänster: Emil Edlund, Alexander Delme, Mattias Siekas, amerikansk officer samt Viktor Arell. På bilden även Robert Magnusson, Ing 2, och Christer Reimertz, Ing 2, (längst till höger) som inte deltog i utbildningen.

ner med många powerpoints, berättar han.

Kursdeltagarna delas upp i två kompanier, med två plutoner i varje. Vid varje kompani utses bäste elev samt ledare. I år gick utmärkelsen till de svenska eleverna, Viktor Arell (LG)

och sergeant Emil Edlund, (K3).

Övriga svenska deltagare i kursen var Alexander Delme (Ing 2), Joel Elofsson (Lv 6) och Mattias Siekas (I19).

Text Fredrik Helmertz/
LedsKomm

PLIKTRÅDET SÄKRAR DE VÄRNPLIKTIGAS MEDINFLYTANDE

DET NYA PLIKTRÅDET, som valdes under värnpliktskongressen i april, har nu börjat arbeta. Rådet består av fem representanter från olika förband och kommer arbeta på heltid från ett kansli i Stockholm som håller på att upprättas.

Kansliorganisationen bemannas av Erik Arroy, generalsekreterare, och dessutom ska en administratör rekryteras.

– Under juni kommer pliktrådet konstituera sig och representanterna får sina olika roller. Då utses ordförande och talespersoner med mera, berättar Erik Arroy.

De valda representanterna är: Malin Eidmann, Amf1,

Kämpar för de värnpliktiga. Pliktrådet från vänster: Joel Kihlbert, Julia Hjertén, Malin Eidmann, Lisa Holmqvist, Ben Solimanaznavi.

Joel Kihlbert, FMFS, Lisa Holmqvist, SSS, Julia Hjertén, SSS och Ben Solimanaznavi, A9.

Representanterna sitter fram till nästa kongress i april-maj 2020 då kongressen väljer ett nytt pliktråd.

STORSTÄDNING EFTER NORTHERN WIND

Mark- och miljöhandläggarna Tomas Blom och Jörgen Hellström kontrollerar markskador i terrängen efter övningen Northern Wind.

FOTO: ERIK HANSSON

FÖR ATT KUNNA genomföra en övning som Northern Wind, med 10 000 deltagare krävs noggranna förberedelser för att minimera påverkan på mark och miljö. Inte minst eftersom övningen ägde rum i ett område med en omfattande rennärning.

Därför påbörjade handläggarna vid mark- och miljöavdelningen vid Norrbottens regemente dialogen med de berörda samebyarna nästan ett år innan övningen.

En av byarna som flyttade sina renar var Kalix sameby där Marina Jägerving är renskötare.

– Vi samlade ihop och körde alla våra renar hit till

Vitheden, arbetet pågick under hela hösten och vintern. Det var lite stressigt men när de var på plats fungerade det bra, säger Marina.

När snön nu har smält börjar arbetet med att se över de markskador som kan ha uppstått under Northern Wind.

– Vi har ungefär 100 rapporter att bearbeta än så länge. Många skador har dessutom anmälts flera gånger så 100 rapporter är inte 100 skador, förklarar kapten Erik Hansson, mark- och miljöhandläggare.

Förutom att åtgärda markskador och skador på brevlådor med mera, handlar efterarbetet också om att ta hand om skräp i terrängen.

Text Anna-Lena Hesse/I 19

Försvarsmaktens användning av kartappen Collector i sitt miljöarbete prisas i USA

HALLÅ DÄR
ANNELIE STRAND

Grattis. Varför fick ni priset?

– Miljöhänsyn och hållbarhet är i ropet. Och sedan var juryn imponerade att vi lyckats driva igenom appen i en stor organisation som Försvarsmakten.

Vad är Collector?

– Det är en geoinfoprodukt som används vid övningar, främst som kartstöd vid rekognisering, samt för att dokumentera skador på vägar, mark och miljö. Med Collector säkras direkt rapportering med bra kvalitet. Tidigare skedde skadehantering med pappersblanketter. De kunde komma in sent, ha kaffefläckar, vara oprecisa och svåra att läsa.

Vem ligger bakom kartappen?

– Ett amerikanskt företag som heter Esri. Sedan har vi utvecklat innehållet för att passa Försvarsmaktens behov. Under en konferens i San Diego i juli kommer vi tilldelas priset The SAG Award för hur vi använde Collector under Aurora 2017.

Vad är motiveringen?

– Bland annat att vi lyckats utveckla en app som hjälper till att öka militärens förmåga att genomföra övningar på ett miljömässigt hållbart och förnuftigt sätt.

Vad händer nu för dig?

– Efter sommaren ska jag arbeta med geoinfo på heltid för TVK Ledstyst i Enköping. Uppdraget är på två år med fortsatt implementering av Collector som IT-system (benämnt GeoAppTerräng).

SIFFRAN

7690

civilanställda ingick i Försvarsmakten den 31 mars. Det är en ökning med nästan 2000 civila jämfört med 2018. Det totala antalet kontinuerligt anställda i Försvarsmakten är cirka 31 000.

UNGA LOCKAS TILL MÖNSTRING MED SNAPCHAT

TÄNK ATT BESÖKA ett mönstringskontor, titta in i de olika rummen och se vilka typer av tester och moment du ska genomgå – samtidigt som du sitter bekvämt i soffan därhemma. I år får samtliga 13000 svenska 18-åringar som kallas till mönstring möjlighet att lära sig mer om processen i mobiltelefonen. Rekryteringsmyndigheten har skapat en egen Snapchat-lins där ungdomarna får uppleva mönstringsdagen genom Augmentet reality (AR).

– Mönstringen kan lätt bli ett stressmoment för 18-åringarna. De har kanske ingen förälder eller släkting som mönstrat och många vet inte vad som händer under en dag på mönstringskontoret, säger Sofie Engström, kom-

Gör ett besök på rekryteringskontoret med din app. Känns genast bättre.

FOTO ANNA LEDIN WIREN

munikationschef på Rekryteringsmyndigheten.

Myndigheten är en av de första i Europa att erbjuda samhällsinformation genom AR via Snapchat. Enligt deras analys befinner sig cirka 90 procent av 18-åringarna på Snapchat och har därför valt

att satsa på information genom medieplattformen.

– Att uppleva mönstringsprocessen i Snapchat innan de kommer till oss kan bidra till en positiv upplevelse, säger Sofie Engström.

Text Fredrik Helmertz/
LedsKomm

UBÅTSJAKT PÅ HÖG NIVÅ

PLANET, EN Boeing P-8 Poseidon från amerikanska flottan, taxar ut på Skavsta flygplats och tar fart. Redan efter några minuter har planet nått sin maxhöjd som för dagen är 1000 fot (cirka 300 meter).

I ett tilldelat sökområde längs ostkusten, jagar besättningen ubåtar tillsammans med svenska marinen och enheter ur den finska marinen. Ubåtsjakt är kanske inte det man främst förknippar med en Boeing, men P-8 Poseidon är specialutrustat för att användas för ubåtsjakt samt maritim och elektronisk övervakning.

– Alla är vinnare när Sverige, Finland och USA övar ubåtsjakt tillsammans. Ingen enskild nation har allt. Finland saknar

ubåtar, Sverige saknar den vassa resurs som P-8 utgör och USA saknar erfarenhet av Östersjön med sitt grunda, skiktade och svåra vatten.

Sverige har den erfarenheten och de välutvecklade metoder för ubåtsjakt som krävs. Samövningar är viktiga. De ökar våra förmågor både enskilt och tillsammans, vilket i sin tur bidrar till stabilitet och säkerhet i vårt närområde, sa Anders Olovsson, ställföreträdande marinchef.

Att jaga ubåt i den komplexa miljön som Östersjön utgör är extremt svårt. Svenska marinen har unika kunskaper och har mycket att lära andra vilket också intygades av besättningens på det amerikanska P-8

Besättningen tillsammans med ställföreträdande marinchef utanför P-8, efter genomfört moment.

Poseidon-planet.

– Vi jobbar mycket bra ihop och det märks att svenska marinen har stor ubåtsjaktkunskap. Svenska enheterna jackar in på en gång och så börjar vi jobba. Att kunskapen är stor märks också tydligt i den förstärkte personalen visat för hur våra spaningssystem fungerar tillsammans med era, sa den ställföreträdande taktiska ledaren.

Text & foto Kristina Swaan/
marinstaben

VETERANCENTRUM FLYTTAR TILL KARLBERG

DEN 13 MAJ tog Militärhögskolan Karlberg formellt emot Veterancentrum från HR-centrum genom en ceremoni i Rikssalen på Karlbergs slott. Med på ceremonin var, utöver förbandsledningen och personal, även Veterancentrums förra förbandschef överste Anders Widuss. Tillförordnad chef Militärhögskolan Karlberg, överstelöjtnant

Pampigt när Veterancentrum togs emot av MHS Karlberg.

Johan Falkholt:
– Veterancentrum har för mig ett tydligt syfte som passar in i vår verksamhet.

Tillsammans skapar vi pusselbitarna som krävs för Försvarsmaktens rekrytering. Inte bara för Karlbergs, utan för hela Försvarsmaktens, bästa. Jag ser att MHS Karlbergs ansvar är att skapa de förutsättningar som behövs för att ni på bästa sätt kan genomföra de uppgifter ni är satta att utföra.
Text & foto Niklas Englund/ Försvarsmakten

PÅ NY POST

Försvarsmakten anställer i samband med verksamhetsövergången från Försvarets Materielverk CVAT, **Per Öster**, som Rådgivare vid Produktionsledningen i Högkvarter.

Regeringen förlänger **Carin Bratts** anställning som chefsjurist i Försvarsmakten från 11 juli tills vidare dock längst till 10 juli 2022.

Försvarsmakten placerar brigadgeneral **Lena Hallin** som chef för den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must) i Försvarsmakten från 1 maj 2019 tills vidare dock längst till 30 april 2023.

Försvarsmakten placerar kommandör **Bo Berg** som chef på Militärhögskolan Karlberg från 1 juni 2019 och tills vidare dock längst till 31 december 2022.

Försvarsmakten placerar överste **Rafael Bengtsson** som planeringsofficer HKV Prod FPE ÖVN från den 1 juni 2019 tills vidare dock längst till 31 december 2020.

Försvarsmakten placerar överstelöjtnant **Anders von Sydow** som

ställföreträdande chef F7 under perioden 1 september 2019 tills vidare dock längst till 31 augusti 2022. Vid tillträdet befordras Anders von Sydow till överste.

Försvarsmakten placerar överste **Malin Persson** som chef F7 från 1 juni 2019 och tills vidare dock längst till 31 augusti 2022.

Försvarsmakten placerar kommandör **Per Öhrstedt** vid HKV Säkerhetsinspektionen som avdelningschef Sjö från 1 juni 2019 och tills vidare dock längst till 31 december 2022.

Försvarsmakten placerar kommandör **Håkan Nilsson** vid Marinbasen som förbandschef under perioden 1 juni 2019 till vidare dock längst till 31 december 2022.

Försvarsmakten placerar kommandör **Jon Wikingsson** som chef Fjärde sjöstridsflottiljen under perioden 1 oktober 2019 tills vidare dock längst till 31 december 2022.

Försvarsmakten placerar kommandör **Fredrik Palmquist** vid marinbasen Muskö som marinastabschef från 1 juni 2019 tills vidare dock längst till 31 december 2022.

Försvarsmakten placerar kommandör **Magnus Lünig** vid marinbasen på Muskö till förfogande hos marinchefen under perioden 1 juni 2019 till 31 augusti 2019.

Försvarsmakten placerar kommandör **Magnus Lünig** vid HKV INSS som C J 3 under perioden 1 september 2019 tills vidare dock längst till 31 december 2022.

Försvarsmakten placerar kommandör **Magnus Jönsson** i Högkvarteret som stabschef vid kommunikationsavdelningen under perioden 1 oktober 2019 och tills vidare dock längst till 31 december 2022.

Försvarsmakten placerar **Anna-Lena Berg** som chef Prod Plan från den 1 juni 2019 och tills vidare.

Försvarsmakten placerar kommandörkapten **Fredrik Lindén** vid marinbasen på Muskö som chef planeringsavdelningen från den 1 juni 2019 tills vidare dock längst till 31 december 2021.

Försvarsmakten placerar kommandör **Jonas Källestedt** vid Sjöstridskolan som förbandschef från 1 oktober 2019 och tills vidare dock längst till 31 december 2022.

BROBYGGAREN

Stephan hjälper ortens ungdomar att nå Försvarsmakten

” Jag började jobba ideellt med ungdomar samtidigt som jag blev klar med officershögskolan 1995. En god vän var med om att starta Brobyggarna, ett projekt på Fryshuset. Tanken var att vanliga människor från samhället skulle utgöra förebilder och lotsa ungdomar från utsatta områden vidare i livet och in i samhället. Jag hade min första grupp killar i Tensta-Rinkeby 1997 och det var en mycket positiv upplevelse. Jag har fortfarande kontakt med nästan alla. Målgruppen i de olika projekten har varit ungdomar i utanförskap, men som har samma ambitioner som övriga med studier och jobb. Det är både kul och berikande att se dem växa upp och göra bra ifrån sig. Genom mitt nätverk har jag ordnat besök på regementen, genomfört strapatsövningar och fjällmarscher. Ett återkommande arrangemang sedan tio år är lägret Märsgarn 3 med Sjövärnsskåren. Och i vintras ordnade marinen en prova-på-helg med tjejer från Järva där jag stöttade med rekryteringen. Försvarsmaktens intresse har varit stort i alla år, det här är en målgrupp som varit svår att nå. Den senaste tiden uppfattar jag att intresset ökat.

Försvarsmakten ska företräda hela samhället. Vi missar ofta de ”vanliga” ungdomarna i utsatta områden. Alla de som inte är kriminella utan som vill studera, skaffa sig en högre utbildning och göra karriär. Det finns en enorm potential som går förlorad. Attityden och synen på Försvarsmakten är positiv bland ungdomarna på Järva. Man gillar oss.”

Text **Fredrik Helmertz/LedsKomm**
Foto **Johan Strindberg**

STEPHAN SJÖBERG

Gör: Chef Planeringssektionen, Produktionsledningen. Ansvarar där för planering av förbandsproduktion.

Familj: Sambon Linda.

Bor: Stockholm.

Aktuell: Engagerad i Försvarsmaktens satsning på Järvaveckan, 12–16 juni.

SHALLOW WATERS

PÅ SAMMA DEN SVENSK-FINSKA AMFIBIESTYRKAN

DET FINSK-SVENSKA samarbetet mellan Nylands brigad och Amfibieregementet är sedan länge etablerat. De första övningarna emellan genomfördes i slutet av 1990-talet och sedan dess har förstågan och relationerna utvecklats. Under två veckor i maj och

juni övade svenska och finska amfibieförband på att försvara den finska skärgården, som en del av den finska marinens slutövning

Sjövägen är det cirka 30 mil mellan Amfibieregementet i Sverige och Nylands brigad i Finland. Förbanden har en nära relation, och senast i april

besökte svenska officerare och civilanställda Nylands brigad. Förbanden känner därför varandra personligen både i och utanför tjänsten.

Med stöd av de senaste årens politiska beslut och avtal har en gemensam amfibiestyrka, Swedish Finish Amphibious task unit, SFATU, kunnat etableras.

Text **Jonas Olsson/Amfibieregementet**
Foto **Frida Williamsson/Försvarmakten**

VÅGLÄNGD

SFATU FÖRSVARADE FINLANDS SKÄRGÅRD

Amfibiestyrkan kommer närmast, år 2023, är helt samtränad ha förmågan att försvara den svenska och finska skärgården mot olika typer av sjömål som fartyg och undervattensfarkoster. Nyligen togs flera steg mot målet när styrkan under två veckor i skiftet maj/juni övade i den finska skärgården.

– Efter förberedelser på regementet genomfördes en marsch över till den finska skärgården där vi mötte upp våra kollegor i Nylands brigad. Den här typen av förflyttningar har vi gjort innan och vill vi, kan vi befinna oss i den finska skärgården inom loppet av timmar och vice versa. Det är en trygghet att

veta att vi snabbt kan börja försvara den svenska eller finska skärgården tillsammans med Nylands brigad, säger överstelöjtnant Patrik Berge, chef för andra amfibiebataljonen.

MELLIS IN HÄR

TOTALT DELTOG 2 000 soldater och sjömän, ett tiotal ytfartyg

SHALLOW WATERS

FOTO COMBAT CAMERA/FINSKA FÖRSVARSMAKTEN

Det svensk-finska amfibiesamarbetet är sedan länge etablerat. I slutet av 1990-talet inleddes det första gemensamma övningarna. Amfibieregementet och Nylands brigad har idag utvecklats till en gemensam amfibiestyrka, där många av soldaterna och officerarna känner varandra på ett personligt plan.

och tio flyg från Finland. Sverige bidrog med 450 amfibiesoldater och officerare samt ett 40-tal stridsbåtar och trossfärjor.

TVÅ LÄNDER EN ENHET

EN UPPGIFT FÖR SFATU under övningen var att eskortera fartyg, försvara sjöleder i den finska skärgården samt att minera och röja minor.

– En viktig förmåga för amfibieförband utgörs av sjömålsstrid, där vi ska kunna hindra motståndarens farkoster från att ta sig in i våra skärgårdsområden, oavsett om det är på eller under ytan. Därför övade vi särskilt på detta genom skarpskjutningar med båda ländernas sjömålsrobotar, svenska sjömålsrobot 17 och den finska

Eurospike. Strid i kustområden och i skärgård innebär också att kunna bekämpa motståndare på land. Vi har därför även genomfört skarpskjutningar med våra markstridsförband, där vi bland annat sköt med våra granatkastare. Dessa typer av övningar ökar vår förmåga till strid i den komplexa miljö som våra finska och svenska

Goda vänner och kollegor. Vid yttre hot kan SFATU smidigt samverka inom loppet av några timmar.

skärgårdar utgör, säger Patrik Berge.

Under 2019 och 2020 kommer Amfibieregementet och Nylands brigad genomföra fler övningar och besök. Detta kommer utveckla den nära relation som länderna har och förstärka det utökade försvars- och säkerhetssamarbetet som länderna har kommit överens om. ◀

FAKTA: SLAGET OM SKÄRGÅRDSHAVET

»» Övning: Amfibieregementet deltar i den finska marinens slutövning, stridsövning Silja, i Sverige kallad Shallow Waters.

»» Nationer: Finland och Sverige.

»» Område: Skärgårdshavet, Finska viken, norra Östersjön och kustområdet

kring Nyland.

»» Förband: Finska marinstaben, Kustflottan, Kustbrigaden, Sjökrigsskolan, enheter ut luftvärnet, Nylands brigad och svenska enheter ur Amfibieregementet.

»» Antal: Totalt 2000 personer, nio stridsfartyg, 50-tal

stridsbåtar och cirka 440 amfibiesoldater och kustjägare ur Amfibieregementet.

»» SFATU: Består av 890 soldater och officerare, 50-tal stridsbåtar, underhållsfartyg och ledningsfartyg ur Amfibieregementet och Nylands brigad samt cirka 50 fordon.

Jas 39 Gripen bryter sig ur sin fyrgrupp över Luleå Kallax flygplats för att landa.

FLYGÖVNINGEN NÄR NYA HÖJDER

Den multinationella flygövningen Arctic Challenge Exercise 2019, ACE19, genomfördes 22 maj till 4 juni i norra Sverige, Norge och Finland. Övningen genomförs vartannat år och i år deltog drygt 140 flygplan inklusive tankflygplan och ledningsflygplan från nio olika länder.

UNDER ÖVNINGEN FLÖG man från fyra baser, Luleå Kallax i Sverige, Bodö och Örland i

Norge samt Rovaniemi i Finland. Under förmiddagsspansen höll sig enheterna i det land de befann sig medan det på eftermiddagen flögs i det stora ACE-området som sträckte sig från Umeå i söder till några mil norr om Treriksröset – ett av världens största övningsområden för flyg.

– Jag är övertygad om att det har varit en mycket givande övning för deltagarna. Nu ska vi dra lärdomar för att kunna nå målet – att göra ACE till en

”Flag Level”-övning*. Vi har kommit långt i och med årets övning men för att nå målet måste vi fortsätta att utveckla övningen och göra den ännu bättre och med en ännu mer komplex hotmiljö så att de som kommer hit och övar får ännu mer valuta för sina pengar, säger övningsledaren överste Claes Isoz.

GIGANTISKT ÖVNINGSMRÅDE

ETT SÄTT KAN vara genom att utöka övningsområdet och ta in

femte generationens stridsflyg.

– Även om området under ACE kan tyckas vara väldigt stort så utgör det bara cirka 17 procent av det potentiella övningsområdet. Så totalt sett skulle vi kunna göra det i dag redan gigantiska flygövningsområdet ännu mycket större. Och när det gäller antalet

deltagande flyg så lär det nog inte öka men däremot önskar vi se mer av femte generationens stridsflyg, som F-35 till exempel, vilka vi själva gärna vill öva tillsammans med, säger Claes Isoz och fortsätter:

– Lyckas vi, tillsammans med våra partners, ta ACE hela vägen så får vi en övning som

inte finns någon annanstans i världen. ◀

Text & foto **Jesper Sundström/F21**

**Flag Level är en benämning på en övning som uppfyller en rad avancerade krav och realistiska flygstridsmoment.*

”Lyckas vi, tillsammans med våra partners, ta ACE hela vägen får vi en övning som inte finns någon annanstans i världen.”

Långväga gäster. En F-16C från U.S Air National Guard, South Carolina.

NEDAN: En Typhoon från sjätte skvadronen ur Royal Air Force, Lossiemouth, Skottland landar på Luleå Kallax flygplats efter avslutat uppdrag.

Hjälmarna på rad. Amerikanerna baserades på F21 i Luleå. NEDAN: Övningsledaren för ACE 19, överste Claes Isoz, till vardags chef för Norrbottens flygflottilj, F 21.

RESELE

Handläggarna på tillståndssektionen ser till att Försvarens transporters genom andra länder fungerar. Hemligheten? Smartness, diplomatisk förmåga och stort nätverk.

Text **Henrik Rådmark**

Foto **Melina Westerberg/LedsKomm, Mats Carlsson/I19 & Astrid Amtén/LedsKomm**

DE MAROCKANSKA myndigheterna hade fått nog. En sen tillståndsansökan till och ytterligare begäran om att få flyga över marockanskt

territorium skulle nekas. Det var inte bara obekvämt för den svenska kontingenten i Mali. Den var helt beroende av flygtransporterna och skulle inte kunna fortsätta fungera om de stoppades.

I Sverige arbetade tiotal personer febrilt på Högkvarteret med att lösa situationen. De

DARNA

TILL VÄNSTER: Planering pågår.
Lovisa Åvall och Rudolf
Joutsen vid kartan.

UPPSLAGSBILDEN: J3 Tillstånd
har finger med i spelet i
det mesta som rör resor.
Här urlastar amerikanska
soldater för vidare transport
inom Sverige i samband med
storövningen Aurora 17.

FOTO ASTRID AMTÉN/LEDS KOMM

”Om vi ska flytta ett antal stridsvagnar från Sverige till Tyskland, som för VM-tävlingarna i stridsvagn, krävs tillstånd av alla länder vi passerar.”

tittade på alternativa rutter. Skulle det gå att flyga över Egypten? Nej, Algeriet? Kanske över Tunisien? Inte heller det var möjliga vägar. Återstod att leda om flygplanen ut över Atlanten.

Flight-planen uppdaterades och transporterna kunde fortsätta. Mission accomplished.

CIVILANSTÄLLD A AKADEMIKER

HANDLÄGGARNA SOM LÖSTE detta arbetar på tillståndssektionen, som ingår i Insatsledningen vid Högkvarteret. Varje år hanterar de närmare 9 000 ärenden. Ärendet rörande transporter till den svenska

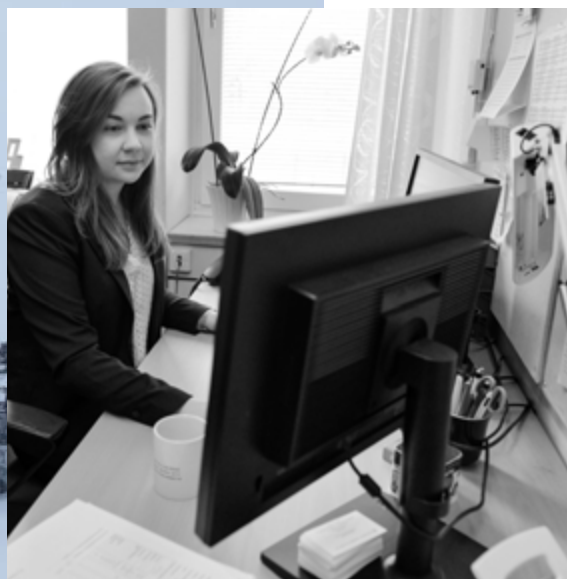
FN-kontingenten i Mali var förvisso inte ett typiskt sådant. Men Erik Lindmark, chef för sektionen sedan två år, berättar att det inte heller är ovanligt med dramatik och tidspress av det slag som utmärkte den hanteringen.

– När tillstånd saknas för vår personal att vistas i eller genomföra transporter genom ett annat land får det ofta betydande konsekvenser. I den stora majoriteten av alla fall fungerar det bra, men det händer naturligtvis att rutiner inte följs och att tillståndshanteringen missas.

Erik Lindmark understryker

att i fallet med flygtransporter till Malikontingenten var det faktiskt inte svensk personal som hade brustit. Fadäsen, om det nu är ett tillräckligt starkt ord, hade andra skäl.

De nio handläggarna är samtliga civilanställda, samtliga med akademisk bakgrund med samhällsvetenskaplig eller juridisk inriktning. Deras vardag kräver att de har god förståelse för Försvarsmaktens olika grenar, befattningar och verksamheter. Den kräver också att de upprätthåller och utökar sina respektive nätverk av internationella kontakter, både hos svenska beskickning-

Mimmi Granat, handläggare, fixar de relevanta transportdokumenten. Northern Wind i vintras krävde mycket arbete innan den norska brigaden till slut kunde anlända till bangården i Haparanda.

Famnen full av namnbrickor. Erik Lindmarks minnen från konferenser och annan "omfattande utrikes tjänsteverksamhet"

ar samt utländska beskickningar och ambassader. Något som i sin tur kräver ett stort mått av diplomatisk förmåga.

– Ofta kräver tillståndsansökningar omfattande manuellt arbete som inbegriper kontakter med många olika instanser. Om vi ska flytta ett antal stridsvagnar från Sverige till Tyskland, som för de återkommande VM-tävlingarna i stridsvagn, krävs tillstånd av alla länder vi passerar, säger Erik Lindmark.

KOLL PÅ UTLANDSPERSONALEN
TILLSTÅND KRÄVS naturligtvis inte bara för transport

av militär utrustning och militära fordon. Varje individ inom Försvarsmakten som i tjänsten ska resa till ett annat land behöver anmäla detta till tillståndssektionen, som ansöker om nödvändiga tillstånd och utfärdar relevanta dokument.

– Det finns också en annan aspekt. Nämligen att vår förteckning över personal som vistas utomlands är den enda Försvarsmakten har. Om det inträffar en incident i någon del av världen är det till oss vakt-havande befäl vänder sig för att ta reda om det finns svensk personal där.

Tillståndssektionen hanterar givetvis också ansökningar från andra länder. Det rör sig om allt från deltagare i militärovnings till enskilda individers besök.

– Vi är den enda funktionen i myndighetssverige som utfärdar den här typen av tillstånd, vilket innebär att alla förfrågningar landar hos oss. De kan komma från Tullverket, Kustbevakningen eller andra myndigheter, förklarar Erik Lindmark.

KREATIVITET KRÄVS
ÄVEN I MÅNGA av de fallen sätts handläggarnas kunskaper och

”När tillstånd saknas för vår personal att vistas i eller genomföra transporter genom ett annat land får det ofta betydande konsekvenser.”

FOTO: MATS CARLSSON/19

Ett stort antal norska cv90 och artilleripjäsen Bandhaubits M 109 var några av fordonen på de norska tågtransporterna till Haparanda. TILL HÖGER: Erik Lindmark, chef för J3 Tillstånd.

inte minst kreativitet på prov. De behöver förstå vilka delar av Försvarsmakten som kan påverkas av besöken, för att sedan skicka ut ett utkast till beslut till rätt remissinstanser. Det kan röra sig om så många som ett tjugotal funktioner inom Försvarsmakten som ska lämna sina synpunkter.

DYGNET-RUNT-ARBETE

TITELN HANDLÄGGARE antyder möjligen nio-till-fem-jobb. Men det är knappast en korrekt beskrivning av vardagen för

medarbetarna på tillståndssektionen. För att klara av situationer som den i inledningen är de tillgängliga dygnet runt genom ett jourssystem.

– I slutändan syftar vårt uppdrag till att stödja högre chefs uppgift att värna svensk territoriell integritet samtidigt som vi ska se till att vi respekterar andra staters integritet. Utan en sådan funktionalitet begränsar vi Försvarsmaktens möjligheter att lösa sina uppgifter – såväl här hemma som utomlands. ◀

ANTAL ÄRENDEN 2018

Årstillstånd utgående verksamhet: cirka 110.
Årstillstånd inkommande verksamhet: cirka 55.
Tillträdesärenden: cirka 735.
Utrikes transporter: cirka 550.
Övningar: cirka 45.
Besökstillstånd (RFV) & uniformstillstånd: cirka 2 300.
Utrikes tjänsteresa: cirka 3 850.
Föransöknings NORDEFCO: cirka 200.

EXAMENSPROV FÖR ARMÉNS REKRYTER

Första värnpliktskullen på nära tio år testades under amrmövningen Våreld 19.

TRETUSEN PERSONER FRÅN tolv förband övade i tio dagar i maj i västra Sverige. Våreld 19 har, förutom att träna anställda och elever på skolor, varit slutövning för huvuddelen av arméns rekryter.

– Alla kunskaper vi har samlat på oss under utbildningen testas nu. Det mesta är ganska jobbigt och ska göras under tidspress, men det ser vi på förbandet som en utmaning som vi löser tillsammans. Övningen har gått förvånansvärt bra med tanke på att vissa av de uppgifter vi löst har vi bara tittat på teoretiskt tidigare och inte gjort i praktiken, säger Carl-Johan Sterup, logistiksoldat.

Han hamnade där för att det var den han tyckte lät mest intressant av de befattningar han erbjöds vid mönstringen och har en helt annan förståelse för vad tjänsten innebär nu när utbildningen snart är slut och han ska krigsplaceras.

ARMÉNS FÖRMÅGA VÄXER

ÄVEN ALEX CROON, vagnchef på en pansarterrängbil 360, tycker att övningen har varit givande.

– Våreld har varit spännande från början, det är den största övning vi varit med på. Det började lite trögt men de senaste dagarna har det varit fullt ös. Vi har hamnat i en massa situationer som vi kanske inte fullt ut har övat tidigare och det har varit jättenyttigt. Allt kan hända så då måste vi också vara beredda på allt. I och med att vi varit väl förberedda har vi kunnat lösa de upp-

FOTO MATS NYSTROM/FÖRSVARSMAKTEN

Kadetterna drillades i truppföring och de värnpliktiga övades i sina befattningar. Våreld 19 gav många positiva besked för arméledningen.

FOTO JOAKIM ELOVSSON/FÖRSVARSMAKTEN

FOTO JOAKIM ELV/FÖRSVARSMAKTEN

”Jag har lärt mig att arbeta under tidspress. Allting kan göras snabbare och lite bättre”, säger Alex Croon, vagnchef. HÖGER: I första delen av Våreld fick elever och kadetter från Forsvarsmaktens skolor truppföra förband.

FOTO JOAKIM ELOVSSON/FÖRSVARSMAKTEN

FOTO JOAKIM ELOVSSON/FÖRSVARSMAKTEN

Nya Granatkastarpansarbandvagn 90 användes för första gången. I höst rycker första kullen värnpliktiga in på Skaraborgs regemente som ska utbildas på vagnen. HÖGER: Carl-Johan Sterup kamouflerar sin vagn.

komna situationerna på ett bra sätt, säger Alex.

Överste Bengt Alexandersson, övningsledare för Våreld:

– Vi har tagit ytterligare ett steg i utvecklingen av arméns förmåga i fält. Våra förband har fått öva i större sammanhang och vi har nu lagt en bra grund för att kunna växa,

säger han.

Våreld inleddes med ett ske- de där elever från arméns skolor truppförde förbanden för att sedan övergå i ett ske- de där andra brigaden ledde förbanden. ◀

Text Joakim Elovsson/Försvarsmakten

Text **Fredrik Helmertz/LedsKomm** Foto **Bezav Mahmod/ComCam**

BRAND OMBORD!

När larmet går måste varje sjöman kunna ingripa direkt. En tre veckors grundläggande sjösäkerhetsutbildning är obligatorisk för alla som vill tjänstgöra på flottans fartyg. Fotografen Bezav Mahmod skildrar utbildningen i bild.

En brand ombord på ett örlogsfartyg är en mardröm. Det är ett slutet och svårvakuerat utrymme med trånga korridorer, hytter, trappor, maskinrum, förråd. En snabb rökutveckling ger direkt problem för besättningen. Gaserna är kvävande och ofta giftiga. Om elden sprider sig och kommer upp i höga temperaturer så finns det en fara att drivmedel antänder och ammunition exploderar. Inte minst Visbykorvetterna är utsatta. Ombord finns torpeder, sjunkbomber, robotar och flygbränsle till helikoptern.

Föga förvånande står säkerhetstänkandet i centrum för all verksamhet i flottan. Varje blivande och nuvarande sjöman måste genomgå en tre veckors

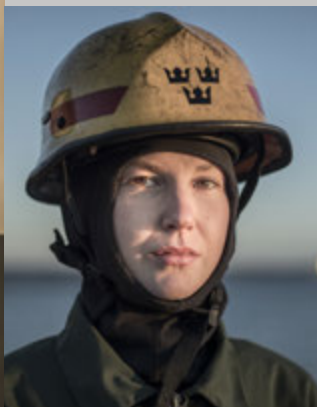
En gasoltank brinner. Eleverna tar sig fram med skyddsdimma för att kunna stänga ventilen till gasflödet. Insatsen måste ske snabbt och beslutsamt.

Mycket kan hända på ett fartyg.
Här en övning i att hantera
vatteninträngning ombord.

Lina Noreus.

”Alla våra utbildningar syftar till att man ska våga göra någonting. Man kanske inte väljer rätt handbrandsläckare, men man ska våga ta en.”

Alla sjömän på ett fartyg måste våga ingripa direkt vid fara. En elev bekämpar en dieselbrand med en pulversläckare.

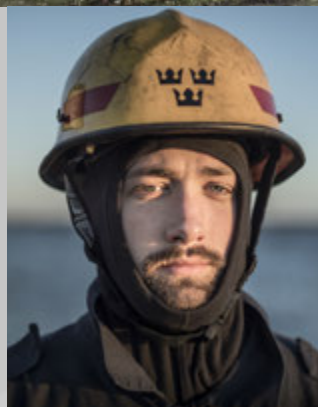

Vad händer här?
En tillämpningsövning i trång mörk miljö med andningsapparat förstås.

grundläggande sjösäkerhetsutbildning för att få tjänstgöra ombord. Utbildningen omfattar bland annat brandbekämpning, skrovskadeskydd och sjukvård. Sjömännen ska direkt kunna agera om något händer.

– Alla våra utbildningar syftar till att man ska våga göra någonting. Man kanske inte väljer rätt handbrandsläckare, men man ska våga ta en, berättar sergeant Daniel Rantil instruktör på Sjöstridsskolan i Karlskrona.

Bränder på fartyg kan starta på en mängd sätt. Inte sällan på grund av slarv eller bristande

Hampus Armstrong.

Välutbildade sjömän.
Från vänster: Hampus Armstrong, Ludwig Andihn, Ebba Claesson och William Roos.

uppmärksamhet.

– Ofta sker olyckan i maskinrummet eller i köket. De är de största bovarna i dramat. Det kan handla om att man lägger fel saker i mikron, en dieselslang som brister, en cigarettfimp på fel ställe.

Går det att släcka dieselbränder med vanligt vatten?

– Ja, vatten är ett av huvudsläckmedlen. Vi släcker med högt tryck i slangarna, berättar han.

Ombord finns ett brandpostsystem och havsvatten hämtas fortlöpande upp och förvaras i tankar. Sverige har sedan många år ett utbyte med den brittiska flottan – en ledande nation i sjösäkerhetsfrågor. Royal Navy drog viktiga erfarenheter under Falklandskriget 1982 där bland annat två jagare, två fregatter och ett containerfartyg slogs ut av robotar.

Svenska flottan deltar ibland på så kallade Fost-utbildningar (Flag officers sea training) ledda av brittiska experter.

– Experterna mår upp scenarier för oss ombord och sedan ska vi försöka rädda fartyget. Det är mycket intressant, säger Daniel Rantil. ◀

Simning är en viktig del i utbildningen. Men nu i överlevnadsdräkt och flytväst. En klart annorlunda upplevelse.

Snyggt jobbat alla. Eleverna softar en stund efter att ha genomfört varma sökövningar i övningsanläggningen "Grym".

Vattenvana är viktigt. I simhallen i Karlskrona tränar sig eleverna på att vända livflottar, och klättra i äternät.

KONTROLL ÖVER INKÖPEN

Sammanhållen försörjningskedja
när Försvarsmakten HR-centrum tagit
över inköp från FMV och delar
av logistiken från FMLOG.

TILLFÖRDA LOGISTIKFUNKTIONER GER HR-CENTRUM VERKTYG FÖR ATT FÖRSÖRJA FÖRBANDEN

NÄSTA GÅNG DU behöver köpa något från en civil leverantör kommer en försvarsmaktsanställd inköpare vid Försvarsmaktens HR-centrum, FM HRC, handlägga ditt inköp. Du kommer nog inte märka någon skillnad jämfört med hur det var när inköparna tillhörde FMV. Samma lagstiftning gäller. Samma personal tar hand om ditt ärende. Den stora skillnaden ligger i vem som prioriterar inköpen vid exempelvis höjd beredskap. De beslutna äger nu chefen för FM HRC.

NYA FM HRC GER STABIL GRUND
FM HRC GER fortfarande HR-stöd men ansvarar sedan

”Nya FM HRC skapar en grund som andra förmågor kan utgå ifrån.”

årsskiftet även för logistikdelar som är tillförda från FMV och FMLOG.

– Vi ser det som att det nya FM HRC är ett förband som skapar grundläggande förutsättningar för att Försvarsmakten ska kunna nå målen om ett starkare försvar och ökad operativ effekt. Vi skapar en grund som andra förmågor kan utgå ifrån, säger förbandschefen Anders Widuss.

Han tar som exempel upphandling och inköp av varor och tjänster, ekonomiredovisning, löneproduktion, HR-expertiser och inte minst den för alla staber så viktiga

informationshanteringen som genomförs av expeditioner och arkiv runt om i landet.

STOR BETYDELSE VID HÖJD BEREDSKAP

MEDE NYA funktionerna vid FM HRC skapas förutsättningar för en sammanhållen försörjningskedja. Allt från logistikledarnas arbete med att samla in och bereda försvarsgrenarnas och förbandens behov, via upphandling och inköp av varor och tjänster, till ekonomiredovisning. I fredstidens vardag märker inte den enskilde soldaten av detta, men för Försvarsmakten och i en annan beredskapsnivå har det stor betydelse.

– Fördelen blir att Försvarsmakten kan prioritera vad som ska läggas in i våra förråd respektive anskaffas vid behov, säger Anders Widuss.

PERSONALEN UTBILDAS SOM KOMBATTANTER

DET NYA FM HRC har sedan årsskiftet påbörjat arbetet med att utvecklas som krigsförband. Det handlar om att kombattantutbilda personalen och sedan öva dem i deras befattningar. En annan del är att finna sig tillrätta i den nya strukturen för logistikledning.

Nu när FM HRC både innefattar HR och logistik, hur blir

det då med namnet?

– Vi tittar på det. En intern tävling är initierad och vi kommer i närtid att lämna ett förslag på ett nytt förbandsnamn till Högkvarteret för vidare beredning, säger Anders Widuss. ◀

Text **Thomas Svensson/C FM LogK**

FOTO PETER AKSBERG/FMTIS

Anders Widuss, förbandschef vid nya FM HRC.

FAKTA OM NYBILDADE FM HRC

Personal: Förbandet har gått från 250 medarbetare till 650.

Nya enheter från årsskiftet:

Inköpsenheten, Stöd- och Serviceenheten, Försvarsmaktens Logistikkontor samt Dokumenthanteringsenheten. De är överförda från FMV respektive FMLOG.

Stöd från civila leverantörer:

Försvarsmakten har cirka 1 000 avtal med civila leverantörer. Inom ram för dessa handlar myndigheten för omkring sex miljarder per år.

MÖNSTER

**HÖGTEKNOLOGISKT OCH VÄRLDSLEDANDE.
DET SVENSKA KAMOUFLAGEMÖNSTRET
ÄR RESULTATET AV EN FORSKNING I VÄRLDSKLASS.**

Text Markus Thunberg

Delar av den svenska
Isafstyrkan FS 18 i
Afghanistan som var i tjänst
mellan november 2009 och
juni 2010. De bär fältuniform
m 90 Tropik Beige, det
uniformssystem som togs
fram för att vara optimalt i
ökenliknande miljöer.

SVERIGE ANVÄNDER ett av världens äldsta kamouflage-mönster på uniformer, fartyg och militärmateriel. Utvecklingen av den välkända m 90-uniformen påbörjades redan i slutet av 1960-talet. På den tiden hade svenska soldater som låg ute på övningar två val av fältuniformer. Det fanns en vintermodell och en sommarmodell, Fältuniform 1958 och Fältuniform 1959, och båda hade en kavajliknande vapenrock och remmar längst ned på byxan. Modellerna var enfärgade:

SOLDATER

grå respektive grön som en svensk skog mitt i sommaren.

Men forskningen låg redan mycket längre fram. Samtidigt som svenska soldater drog på sig m 59:an pågick ett intensivt arbete på Försvarets forskningsanstalt, FOA. Där ville man ta reda på det absolut bästa sättet att gömma något bland grenar, lövhögar och stubbar i en typisk svensk skog. Man hade blickat söderut på tyska mönster från andra världskriget och sett hur effektiva de var. Materialforskare, försvarsexperter, psykologer – och även konstnärer – bidrog i arbetet.

När resultatet kunde presenteras fick det smeknamnet ”FOA-kamouflaget” blev det ett unikt mönster för Sverige och något vi sedan dess förknippar med vårt land.

Efter lanseringen användes det på 1970-talet på ett revolutionerande sätt till större

föremål som man inte ville att någon skulle se. Mönstret trycktes på presenningar, maskeringsnät till Terrängbil 20 och på kapell till lastbilar. Stridsflygplanet Saab 37 Viggen målades också i mönstret.

Soldaterna då? Kunde kamouflage hjälpa dem att inte bli upptäckta? Kanske. När den kostymlika m59 skulle ersättas med något modernare, mer soldatanpassat och mer

skulle inte upptäckas på flera kilometers håll, på marken eller från luften. Därför var de olikfärgade fälten stora, och för att kunna trycka det på uniformer behövde kamouflaget bli mycket mindre men behålla sin funktion. Nu inleddes ännu ett omfattande arbete på FOA på uppdrag av Försvarmakten och Försvarets materielverk.

– På den tiden var huvudsensorn ögat, därför gjordes

skades mönstret i skala 1:66 till den nya m90-uniformen utifrån vilka fiender man kunde tänkas möta. I en jämförelse med andra länders kamouflagemönster är det svenska nu särskilt stort.

– Tittar man på amerikanska eller tyska mönster är de väldigt små. Det har att göra med att m90-mönstret är anpassat till den typ av strid man såg framför sig på den tiden. Vårt mönster funkar ganska bra i skog, där avstånden är en kilometer. Amerikanerna tänker urban terräng, en stad där avstånden är 10–100 meter, säger Hans Kariis.

Stora resurser lades på att anpassa mönstrets färgsättning till en svensk skog. Tester med ett stort antal soldater genomfördes, där de fick titta på kamouflageklädda kamrater och avgöra vilka de kunde få syn på och vilka som dolde sig.

– Det är matchat mot den svenska klorofyllkurvan där vi har en blandning av lövträd och barrträd, säger Magnus Hallberg.

Mönstret anpassades i tre varianter: sydsvensk skog, mellansvensk skog och nord-svensk skog. Ljusare färger för soldaterna i södra Sverige och mörkare ju högre upp i landet du kom.

– Av kostnadsskäl tonades de olika varianterna ihop till den nuvarande som mest liknar en mellansvensk skog, kunde de första exemplaren sys upp och tryckas i Borås. I slutet av 1980-talet kunde till slut m90 börja rullas ut, men det dröjde till mitten av 1990-talet innan lagret av m59-uniformer var ersatt med den nya uniformen.

– När m90-uniformen kom ut till förbanden var den jättepulär. Det vallfärdades till respektive förråd

”Med ett säreget kamouflagemönster på uniformerna skulle svenska soldater urskilja sig i landet och utomlands. Man ville skapa en nationalsymbol.”

funktionellt skulle mönsterforskningen på FOA komma att spela en stor roll. Tanken var att ta fram den nya uniformen i olivgrönt, men parallellt jobbade FOA med den senaste trenden i omvärlden: ”signaturanpassad beklädnad” – en kamouflageuniform.

KAMOUFLAGEMÖNSTER SOM NATIONALSYMBOL

SVERIGE VAR SENT ute med uniformerna. Under 1970- och 1980-talet hade soldater från de flesta av världens stora krigsmakter haft kamouflageuniformer länge. Det svenska Saab-företaget Barracuda hade hunnit ta fram ett eget mönster, det så kallade Barracudamönstret med säregna prickformer, och visade i marknadsföringssyfte upp det på en m59-uniform. Men svenska soldater gick fortfarande i gröna och grå uniformer.

Samtidigt var det kamouflagemönster Försvarmakten använde anpassat till långa avstånd. Det man ville gömma

försök i naturen. Man testade helt enkelt färger och mönster mot skogen, säger Lars Bohman på nuvarande Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, i Linköping.

Att inte upptäckas i skogen var inte det enda syftet; med ett säreget kamouflagemönster på uniformerna skulle svenska soldater urskilja sig i landet och utomlands. Med ett nytt mönster ville man skapa en nationalsymbol.

– Tanken var att mönstret skulle kännas typiskt svenskt och att det inte var någon annan som hade vår mönsterbildning, säger major Magnus Hallberg, Försvarmaktens systemföreträdare för personlig utrustning.

MÖNSTRET MATCHAR SVENSK NATUR

MED UTGÅNGSPUNKT I det existerande ”FOA-kamouflaget” utgick man från en tänkt träffyta stor som en torso, hela mönstret var tvunget att rymmas på en yta stor som en bröstkorg. I försöken förmin-

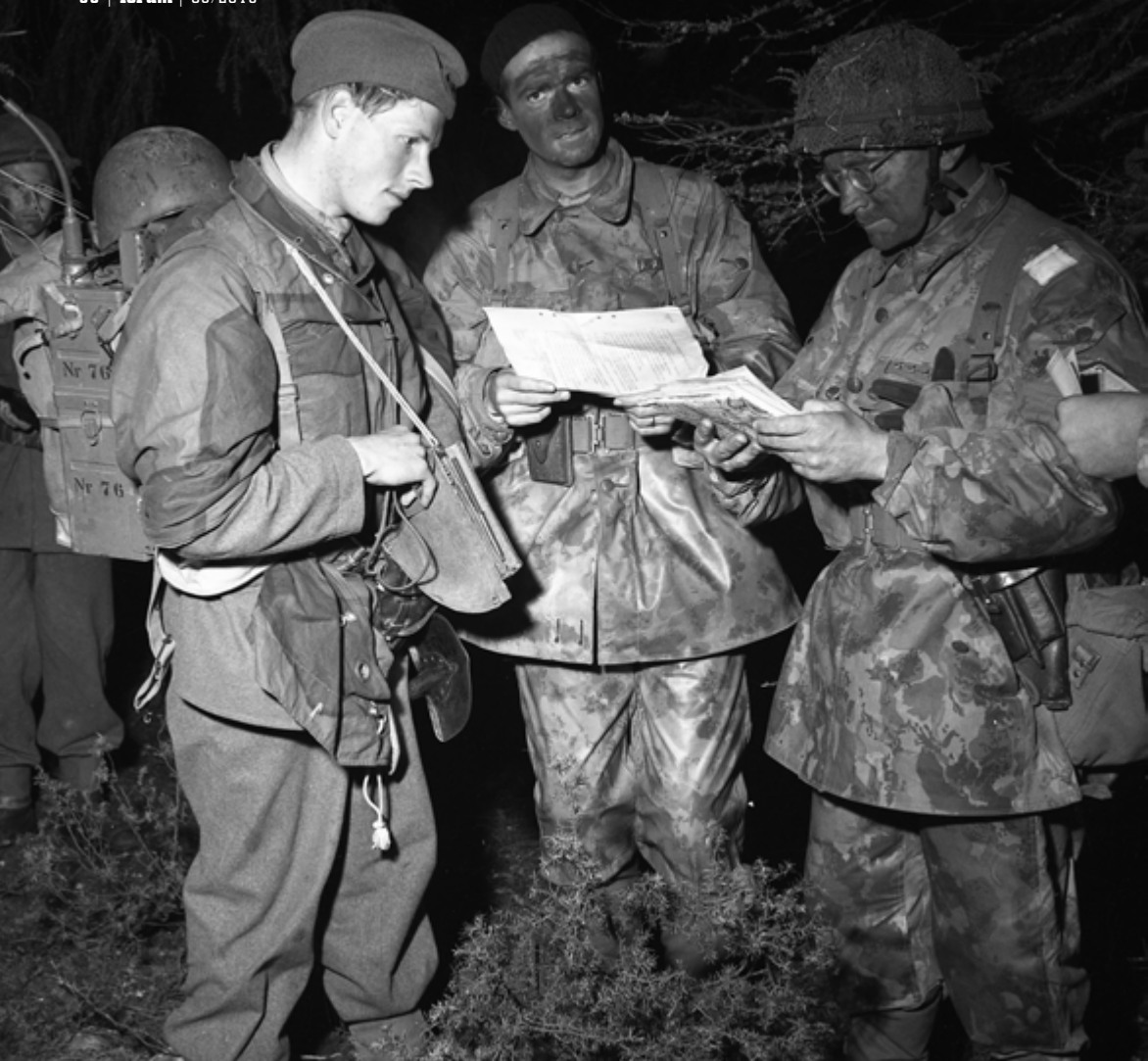

FOTO S.JÖBLOW/KRIGSARKIVET

Tidiga svenska försök med kamouflageuniformer. I oktober 1951 övar Bohusläns regemente I 17 i terrängen utanför Uddevalla.

FOTO S.JÖBLOW/KRIGSARKIVET

FOTO LASSE SJÖGREN

Ansichtskamouflage. Värnpliktig soldat förbereder sig inför övning i slutet på 1980-tal. Han bär den gamla gröna m 59-uniformen. En uniform som smälte in bra i norra Sveriges skogområden, sämre i Sydsverige.

FOTO ASTRID AMTÉN SKÅGE/FÖRSVARSMAKTEN

Svenska soldater i Snöjacka m 90. Snödräkter började användas redan under första världskriget av Österrike-Ungern i striderna mot italienarna i Alperna. Under finska vinterkriget blev de finländska skidburna förbanden berömda för sina överraskande attacker i den arktiska kylan.

FOTO ASTRID AMTÉN SKÅGE/FÖRSVARSMAKTEN

Prickskytt i sin särpräglade kamouflagedräkt, på engelska kallad Ghillie suit. En prickskytt som håller sig är stilla smälter helt in i den omgivande naturen och är nästan omöjliga att upptäcka.

Den populära och välfungerade m 90-uniformen är på väg att ersättas av ett nytt uniformssystem med lansering 2022. Nästa kamouflage kommer då att mönsterskyddas för att skydda den svenska speciella uniformsidentiteten.

FOTO ASTRID AMTÉN SKÅGE/FÖRSVARSMAKTEN

och många försökte få tag på den i förtid, de försökte gå förbi fördelningsplanen, säger Magnus Hallberg.

MODELL 90 STÅR SIG BRA

DET NYA M 90-mönstret kanske var sent ute, men redan från början var det anpassat för att inte upptäckas av IR-glasögon och liknande bildförstärkare.

– Vi var väldigt framsynta när m90-mönstret togs fram.

skillnad, medan andra säger att mönstret ger en överlägsen kamouflageeffekt i den svenska skogen.

– Det beror på vilken miljö du vistas i. I vissa fall är det bättre: mönstret bryter konturer och gör det svårare att se konturen av en människa. I många fall är mönstret likvärdigt ett enfärgat, säger Hans Kariis.

Enligt Magnus Hallberg röjs en soldat oftare av att han eller hon rör på sig än att färgsätt-

”När m90-uniformen kom ut till förbanden var den jättepulär. Det vallfärdades till respektive förråd och många försökte få tag på den i förtid.”

Just då var det den modernaste hotbilden man kunde tänka sig, att någon kollade på en genom en kikare, säger Hans Kariis, doktor i materialteknik vid FOI i Linköping.

Hur står mönstret sig?

– Det är bra, för att vara så gammalt som det är. Det är intressant att då, på 1980- och 1990-talet var hotmiljön en svensk skog. Sedan har det handlat om öken och djungel med mönster anpassade till platser som Afghanistan. Nu börjar vikten av att försvara komma tillbaka igen. Och då är plötsligt m90-mönstret bra igen, säger Hans Kariis.

Under den här perioden blev Sverige erkänt som ett föregångsland när det kommer till utveckling av material och mönster, utifrån gedigna tester och ett vetenskapligt perspektiv. Men är m90-mönstret verkligen bättre än den helgröna Fältuniform 1959 om man inte vill bli upptäckt? Därom tvistar de lärda. Vissa hävdar att kamouflagemönstret är för litet för att faktiskt göra någon

ningen är fel.

– Det vi vet är att kamouflagemönstret inte var sämre än det enfärgade. Därför var Försvarmakten beredd att satsa på det, säger han.

Efter lanseringen av m90-uniformen sattes mönstret på allt fler typer av militärkläder och utrustning, sist ut var kepsarna. Som så mycket annat i Försvarmakten har kamouflagemönstret vara eller icke-vara blivit en kostnadsfråga. Ryggsäckar, regnskydd och värmeställ har till exempel inte blivit kamouflagemönstrade – det har att göra med att de inte ansetts vara kostnadseffektiva att mönstra.

– En fråga vi får ställa oss är: behöver det här verkligen vara signaturanpassat? När har man på sig regnstället? Jo, när det regnar. Och då finns det andra problem för soldaten, säger Magnus Hallberg.

NÄSTA KAMOUFLAGE BLIR MÖNSTERSKYDDAT

DET VAR EN sak man missade när m90-mönstret togs fram.

Det är inte mönsterskyddat eller designskyddat. Den som vill sy egna plagg eller måla kamouflaget på sin egen bil kan begära ut mönstret från FMV.

– Man tänkte helt enkelt inte på att mönsterskydda det. På 1980-talet trodde man aldrig att kamouflagemönster skulle bli den fluga det är i dag. Nu finns kamouflagemönster i allt från jaktkläder till mode, säger Magnus Hallberg.

En missträkning, i synnerhet med tanke på de senaste årens explosion militärkläder och kamouflagemönster på de vanliga modemärkena.

– Det är inte bara att det är tråkigt, det kan faktiskt vara så att någon kan uppge sig för att vara svensk militär.

Eftersom det kan innebära säkerhetskomplikationer vill man gärna behålla sin särart: man ska kunna se vem som är vän och fiende.

2019 pågår ett nordiskt samarbete om ett nytt uniformssystem. Då tittar man samtidigt på ett nytt kamouflagemönster och hoppas kunna tappa till den här luckan.

– Ja, vi tittar på ett nytt mönster. Det finns ännu inget som säger att det blir så. Vi vill i så fall använda oss av grunderna i det nuvarande mönstret, men anpassa det för att kunna få mönsterskydd, säger Magnus Hallberg.

Det kommande nordiska uniformssystemet är tänkt att börja testas av svenska soldater under slutet av 2019, kontrakt med en leverantör ska skrivas 2020 och första leveransen sker 2021 till Danmark. Svenska soldater får vänta till 2022 innan de får de nya uniformerna. ◀

Gillade du det här reportaget? Fler historiska artiklar finns på forsvarsmakten.se/historia

HUDEN

- Täcker normalt ca 1,5-2 kvadratmeter
- Överhuden – Epidermis: Yttre
- Läderhuden – Dermis: Ca 10g/cm²
- Underhuden: Ff underhudsfett
- Män har generellt tjockare "hud"

GLS/AUPU

$15 = A$

Text **Tomas Eriksson** Foto **Kristin Lidell**

FÖRSVARSMEDICI

KRIGETS VERKLIGHET ÄR BRUTAL. OMKRING 500 LÄKARE OCH SJUKSKÖTERS KOR ÄR DELTIDS

NEN RUSTAR UPP

ANSTÄLLDA HOS FÖRSVARSMAKTEN DÄR DE TRÄNAS FÖR ATT GE BÄSTA MÖJLIGA VÅRD I STRID.

TVÅ SOLDATER ligger med svåra smärtor på marken efter att ha skadats i strid. Stefan Gustafsson och hans sjukvårdsgrupp gör en snabb koll, men inser att situationen är så farlig, att de inte kan stanna på platsen för att ge vård. De begär omedelbart två fordon för att evakuera de skadade. Fem minuter senare kör fordonen fram för att plocka upp de blödande soldaterna, som leds in i bilen. Under färden sätts livräddande åtgärder in. Det är förstås en utbildning.

Det handlar även om att lära sig att prata rätt språk och arbeta enhetligt, säger Daniel Hammarklev, utbildningssköterska på försvarsmedicinska enhetens utbildningsavdelning.

SJUKVÅRDPERSONAL LÄR SIG KRIGETS VERKLIGHET

STEFAN GUSTAFSSON TILLHÖR en grupp av legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal som är periodvis anställda av Försvarsmakten, med tjänstledigt från sitt jobb upp till två månader per år för att dela i övningar och utbildning. De anställda är i första hand läkare med minst tre år på sin ST-tjänst eller

Stefan Gustafsson, att omvandla den civila sjuksköterskans kunskaper till en militär kontext.

– Här är resurserna begränsade, vi är färre som jobbar och det är inte säkert att vi kan få de transporter vi vill ha. I den utbildning vi genomgår i dag arbetar vi under en hotbild. Ett riskmoment är då att man vill göra för avancerad behandling på plats, vilket gör att man själv och patienten riskerar att bli skjutna. Så om det är möjligt är det bättre att försöka få bort den skadade.

Utbildningsläkaren Lars Wrandedmark påpekar att det

Med smink skapas realistiska skador. Här sticker en benpipa fram.

Skadad soldat. Det är viktigt att snabbt få den sårade i skydd.

Första omhändertagandet. Stoppa blödningen, fria luftvägarna och stabilisera inför transport.

Stefan Gustafsson, till vardags narkosköterska vid Norra Älvsborgs lasarett i Trollhättan, är tjänstledigt i fem dagar för att delta i denna grundläggande kurs i traumaresuscitering (livräddande åtgärder) vid Försvarsmedicincentrum på Göteborgs garnison. Fem läkare, sju ton andra sjuksköterskor och två sjukvårdare ska utbildas i att ta hand om stridsskadade soldater, enligt den internationella standarden TCCC (tactical combat casualty care).

– Bland annat lär vi ut vilka metoder och procedurer som har bäst resultat för ökad överlevnad och minskad invaliditet.

specialistsjuksköterskor med två års erfarenhet. I gruppen finns också bland annat tandläkare, psykiatriker, apotekare, biomedicinska analytiker och veterinärer.

Stefan är placerad på 2:a sjukhuskompaniet, som sköterska i en kirurgpluton. Här hamnade han efter att 2015 ha gått en grundläggande militär utbildning, som slutade med att han antogs som sjukvårdare till den fredsbevarande insatsen i Mali.

– Jag jobbar tre-sex veckor per år inom försvaret, med en likvärdig lön som hemma på sjukhuset, berättar han.

En viktig uppgift är, enligt

inte handlar om att Försvarsmakten ska bygga en parallell sjukvårdsapparat med den redan existerande.

– Vår uppgift är att omhänderta sårade soldater. Vi ska stabilisera medicinskt och kirurgiskt, för att de ska kunna transporteras till en högre vårdnivå. Slutbehandlingen sker vid ett civilt sjukhus, säger han.

UTBILDNINGEN GYNNAR BÅDA PARTER

EN GÅNG HADE totalförsvaret ett stabilt sjukvårdssystem, för att kunna ta emot stora mängder skadade från ett krig. Men när Försvarsmakten huvudsak-

OVAN: Krigets hårda skola. I fem dagar samlades vårdpersonal, anställda på deltid av Försvarsmakten, för en grundläggande utbildning i traumaresuscitering, det vill säga livräddande åtgärder. NEDAN: I övningen deltog fem läkare, arton sjuksköterskor och två sjukvårdare.

Läkemedel hanteras av legitimerad personal.

Den skadade är stabiliserad och transporteras bakåt i vårdkedjan.

En skademarkör prepareras. Här en bukskada under kläderna.

liga uppgift ändrades till internationella insatser avvecklades den nationella försvarsmedicinen. I dag går civil sjukvård och försvarsmedicinen mot ett ökat samarbete inom ramen för totalförsvarets sjukvårdssystem. Till gagn för båda parter. För den vårdpersonal som Försvarsmakten ”lånat” från vården kommer hem med nya kunskaper.

– Visserligen är den vård vi övar i första hand riktad mot vår verksamhet. Men i framtiden ska vår vårdpersonal kunna hantera brandskador och CBRN-skador. Det ger dem spetskompetens när det gäller att ta hand om svårt skadade patienter, och i katastrofmedicinska förberedelser har sjukhusen i högsta grad nytta av de som går våra utbildningar, säger Lars Wramdemark.

I en allt mer spänd omvärld expanderar försvarsmedicin

i takt med Försvarsmaktens expansion.

LÄRORIKT ATT SAMARBETA MED KOLLEGOR FRÅN HELA SVERIGE

– VÅR AMBITION ÄR att sårade soldater ska få rätt sjukvård i rätt tid. Det innebär att vi behöver öva förbandens sjukvårdsförmågor kontinuerligt. Därför ser vi ett behov av regionala utbildningsplattformar, där vi på Försvarsmedicinska enheten i Göteborg i framtiden mer arbetar med att utbilda ledare och lärare, säger Lars Wramdemark.

Stefan Gustafsson är nöjd efter utbildningen.

– Vi har i första hand tränat på att ta en skadad soldat från skadeplatsen till en sjuktransport, där det kanske viktigaste är att hela tiden anpassa åtgärder efter hotbild. Det är ett lärorikt och roligt samarbete med kolleger från hela Sverige. ◀

Stefan Gustafsson
Tidvis tjänstgörande vid 2:a sjukhuskompaniet. Till vardags narkossköterska i Trollhättan.

Lars Wramdemark
Utbildningsläkare vid Försvarsmedicinska enheten.

Daniel Hammarklev
Utbildnings-sköterska, Försvarsmedicinska enheten.

SKADADE SOLDATER FÅR VÅRD PÅ FYRA NIVÅER

MILITÄR GRUND-UTBILDNING

För att tjänstgöra som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal i Försvarsmakten krävs en grundläggande soldatutbildning (GSU Int) och en fortsatt

soldatutbildning (FSU 1 och 2) som genomförs vid anställningen. En viktig del i utbildningen är att lära sig att hantera ett vapen för att kunna skydda sig själv och sina patienter. Den

som har tidigare militär utbildning får uppdatera sina kunskaper.

SJUKVÅRDARE PÅ FYRA NIVÅER INOM FÖRBANDET.

» Alla soldater: Utbildas inom TOS, taktiskt

omhändertagande av skada, för att kunna hand om en skadad kamrat.

» Stridssjukvårdare: En i varje militär grupp, med en kortare utbildning och lite bättre verktyg än gruppens övriga

medlemmar.

» Sjukvårdare: Soldater med en längre utbildning. Jobbar på förbandsplats, militär motsvarighet till ambulans och eller fältsjukhuset.

» Legitimerad sjukvårdspersonal.

NAVIGERING PÅ SCHEMAT

På flottans mindre fartyg drillas kadetterna i att navigera och manövrera i krävande skärgårdsmiljö.

ATT NAVIGERA I skärgården ställer stora krav på fartygsbefälen, särskilt om de samtidigt ska undgå upptäckt och utföra försvarsuppgifter. För att lära sig manövrera Försvarsmaktens stridsfartyg får de blivande navigatörerna först lära sig bemästra de mindre fartygen i Altairklassen. Eleverna är i första hand kadetter ur officersprogrammet eller specialistofficersutbildningen.

Marinen har fem skolfartyg typ Altair. I normala fall är fyra av de fem fartygen ute samtidigt, men i höst kommer alla att köras samtidigt på grund av fler elevomgångar än vanligt. Den fasta besättningen består av fartygschef, förste officer, maskintjänstchef och kock, men har i princip alltid en besättning på minst det dubbla. Anders Jelgard, kapten och förste officer ombord på HMS Astrea berättar att det optimala antalet elever ombord är fyra.

– Vi låter eleverna rotera mellan posterna ombord. De får vara vakthavande officer, radarnavigatör, utkik, och rorgångare och de jobbar både i dagsljus och i mörker. De lär sig att manövrera och navigera fartyget på öppet vatten och i trånga hamnar.

REKRYTERNA ÖVAR NÄRSTRID

UNDER navigationsutbildningen tillbringar besättningen och eleverna 10–15 veckor ombord. Det blir många dagar i sträck till sjöss med intensivt arbete.

– Jag älskar att vara på sjön och köra båt. Får jag bestämma

Klart för drabbning. HMS Astrea assisterar rekryter från Sjöstridsskolans grundutbildningskompani som har en kurs i närförsvaret.

Rekryterna övar på att skjuta med AK5 från fartygets signaldäck. Nyttigt att få öva momenten i rätt miljö och uppleva fartygsrörelserna i verkligheten.

själv är jag kvar här till pension, säger Andreas Jelgard.

Sjöstridsskolans skolfartyg används främst för navigationsutbildning men även för andra uppdrag. Den här perioden assisterar man även skolans grundutbildningskompani. Rekryterna ombord går fortsatt sjömansutbildning och har en kurs i närförsvaret. Uppgifterna består av att rapportera mål både i luften och på vattnet. De ska också skjuta med AK5 uppe från fartygets signaldäck. Plutonchefen

Fredrik Håkansson Sahlin berättar att de tidigare använt en skylift för att simulera fartygsrörelser på skjutbanan, men är mycket glad att kunna vara till sjöss i stället.

– Vi övar att gå upp och ner i stridsberedskap, skytte ombord och att söka av och säkra en kaj. Det är precis rätt miljö och jättebra att eleverna får känna på sitt rätta element redan från början. ◀

Text & foto *Michaela Linge/*
Sjöstridsskolan

Text Mikael Johansson/PIO Mali 09 Foto Hampus Hagstedt/ ComCam

**BEFOLKNINGEN I MOPTIOMRÅDET
I CENTRALA MALI DRABBADES
I BÖRJAN AV ÅRET HÅRT AV EN
BLODIG ETNISK KONFLIKT. SVENSKA
SOLDATER OCH OFFICERARE FICK
UPPGIFTEN ATT SKAPA LUGN OCH
DRIVA FREDSARBETET FRAMÅT.**

FREDS

Möte med byborna. Kontingentschefen för Mali 09, Magnus Frykvall, deltar i en förhandling mellan FN och bybor i Dinangouroumrådet. Mötet hålls i en skolsal och lockar många besökare.

MÄKLARNA

LOKALBEFOLKNINGEN tittar storögt när de svenska soldaterna stannar sina sandfärgade fordon utanför skolan och kliver ur. De blåa FN-kepsarna sitter på och med ett vänligt leende och en vinkning försvinner spänningarna och nyfikna bybor börjar sakta närma sig. Deras ögon har sett sådant som ingen ska behöva uppleva, men bland all förtvivlan finns det hopp om en ljusare framtid.

Mötet som ska hållas i en ledig lektionssal är kvittot på den omfattande fredsinsats som Minusma och Mali 09 genomförde i början på året. Det är ett litet steg i en komplex konflikt och människor från olika byar har kallats samman för att prata om framtiden.

– Efter tre månader i området så känns det som att vi har gjort en insats för FN och för lokalbefolkningen. De civila delarna av Minusma har nu möjlighet att starta upp något som gör skillnad på sikt, säger Anders Svensson, kompanichef på spaningskompaniet Mali 09.

SNABBT PÅ PLATS

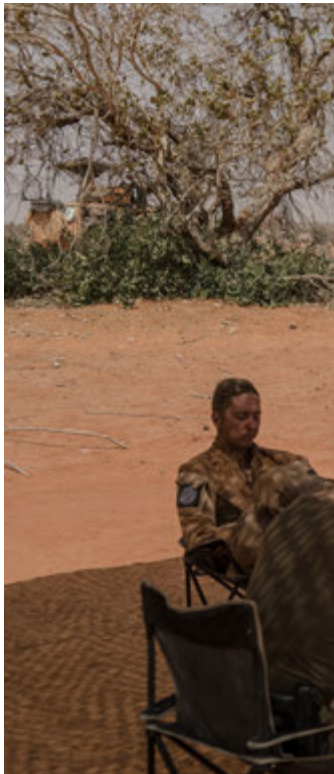
MALI 09 HAR UNDER januari, februari och mars verkat i områden i Mali där ingen svensk FN-soldat satt sin fot tidigare. Orsaken till det nya operationsområdet är den mörka start som 2019 fick då en etnisk konflikt i centrala Mali blossade upp och våldet mellan två folkslag stegrade. Flera byar sattes i brand och hundratals människor tvingades på flykt eller mördades.

Den svenska Malistyrkan fick uppgiften att snabbt genomföra underrättelseoperationer i området som ligger 30 mil fågelvägen från svenska Camp Nobel. Uppgiften kom i slutet på december och i januari var de svenska soldaterna på plats.

– Det gick väldigt fort från att vi fick uppgiften till att vi faktiskt

Rutinspaning. Jonas Landberg kastar upp en SUAV för att spana av närområdet. Det sker varje gryning och skymning.

Fredrik Ahlberg, förare, äter en bit och återhämtar sig i skuggan tillsammans med kvartermästaren. I bakgrund gruppcheferna på ordergivning hos kompanichefen.

Avtransport. En kanadensisk Chinookhelikopter hämtar upp den svenska spaningsgruppen IA, som understött med närskydd under mötena mellan FN och lokalbefolkningen.

Tid för reflektion och rapportering. Anders Svensson, kompanichef, författar sin dagliga rapport som sedan skickas in till Camp Nobel. Där beskrivs läget och viktiga händelser under dagen.

Ordergivning. Kompanichefen Anders Svensson delar ut sina instruktioner från vagnchefsplatsen.

”Varje samtal inleddes med att förklara varför vi var där och sedan försöka få en bild på hur de ser på konflikten.”

Fältfrukost. Fredrik Ahlberg, förare, fyller på med energi.

Ett parti Chicago i väntan på nästa uppgift.

var på plats. Vi genomförde en noggrann analys av vilken storlek på styrkan som krävdes för att vi skulle känna trygghet i att kunna lösa uppgiften och hantera olika problem som kunde uppstå, förklarar Anders Svensson.

MÅNGA BESÖK I AVLÄGSNA BYAR

DE FÖRSTA TRE operationerna syftade till att samla in och analysera information om konflikten och skapa sig en lägesuppfattning. Den fjärde och sista operationen skiftade fokus och handlade istället om att eskortera och skydda civila delar av Minusma under ett möte med civilbefolkningen.

För spanings soldaterna blev det många besök i avlägsna byar och möten med människor som delade med sig av sina

berättelser.

– Man såg på byborna att de var ledsna, men vi blev alltid trevligt bemötta. Varje samtal inleddes med att förklara varför vi var där och sedan försöka få en bild på hur de ser på konflikten. Sen följde vi upp med vad som behövs för att FN och den maliska regeringen ska kunna hjälpa dem, säger Wincent Truong, spaningsgruppchef.

Att läsa rapporter och nyheter om konflikten är en sak. Att faktiskt vara på plats är en annan.

– Det blir många intryck och det är svårt att ta in allt när man rullar genom nedbrända byar och man vet att här har det dött människor. Men vi har en bra och samövad grupp där vi pratar om våra känslor,

Malis skiftande natur. Området i Mopti skiljer sig mycket åt jämfört med ökenterrängen i Timbuktu. Mopti är fuktigare och har mer vegetation.

I väntan på avmarsch. Efter sista operationen väntar förbandet på att få återvända med materiel och fordon till Camp Nobel. Johan Österberg, plutonchef, fördriver tiden med en bok.

”Det är svårt att ta in allt när man rullar genom nedbrända byar och man vet att här har det dött människor.”

säger Malin Lund Jonsson, CLS och signalist.

TACKSAM BEFOLKNING

HUR FRAMTIDEN SER ut för Mopti och den pågående konflikten går inte att sia om. Området är stort och nya byar har bränts ned och människor dödade, men just där och då som de svenska soldaterna var på plats kunde civilbefolkningen få sina röster hörda.

Samtidigt som denna artikel skrivs sänder Minusma fler trupper till området. Den in-

sats på plats och den information som de svenska soldaterna har samlat in har gjort det möjligt för FN att på lång sikt börja förbättra situationen för många.

– Jag är stolt över det som vi har presterat. Vi kan tyvärr inte skapa fred i området, istället får vi fokusera på det som vi kunde lösa för dagen. Många av dem som vi pratade med uttryckte en tacksamhet för att vi var där – det ser jag som ett steg i rätt riktning, avslutar Wincent Truong. ◀

BAKGRUND: KONFLIKTEN I MOPTI

» Våldet mellan folkslaget Dogon, bosatta jordbrukare, och Fulani, semi-nomadiska boskapsskötare, i Mopti grundar sig i **en djupt rotad etnisk konflikt**. Grupperna har länge haft tvister om tillgång till bland annat vatten och mark, fast dessa löstes vanligtvis genom förhandlingar.

» Sedan 2015, samtidigt som **millitanta islamister kom till området, har antalet dödliga incidenter ökat** stadigt. Dogon anklagar Fulani för att hjälpa jihadisterna samtidigt som Fulani menar på att Dogons självförsvarsgrupper har beväpnats av

regeringen.

» År 2018 nådde detta våld en helt ny nivå då över **200 civila dödades under 42 incidenter**. Några av orsakerna till den ökade konflikten är den låga närvaro som FN och den Maliska regeringen har samtidigt som terrororganisationer utnyttjar situationen till rekrytering och underblåser konflikten.

» Under 2019 har kontinuerliga attacker genomförts i området. Bland annat den 1 januari då närmare 40 Fulanis dödades i en attack mot byn Koulogon och den 23 mars då över 160 Fulani dödades i byn Ogossagou.

FAKTA: OPERATION RICHARDSSON, HAAG, KALLA OCH HELLNER I SIFFROR.

» Fyra operationer som vardera var 7–8 dagar.

» Strax över 120 personer har bemanat kompanistridsgruppen om 70 personer.

» Närmare 70 flygningar har transporterat personal och materiel fram och åter.

» Totalt har 403,3 ton gods flygtransporterats. 690 stycken 20-litersdunkar diesel och drygt 9 000 stycken halvlitersflaskor med vatten har förbrukats.

SLAGET VID SÖDRA

STRIDEN SOM RÄDDADE STOCKHOLM FIRAR 300 ÅR. MEN

Text Per Iko/Försvarmakten

STÄKET

VAD HÄNDE EGENTLIGEN?

UPPLEV SLAGET I SOMMAR. Intresserad av att lära dig mer om slaget vid Stäket och de dramatiska rysshärjningarna 1719? I sommar högtidlighålls händelserna av bland andra historiemuseet HAMN i Nacka. Den 9–11, 13 och 17–18 augusti blir det uppvisningar med karoliner, föredrag och utställningar. Uppdaterad information finns på webbsidan hamnmuseum.se eller på deras Facebooksida Slagfältsmuseet HAMN.

FOTO MUSEET HAMN

I augusti i år är det 300 år sedan ett av de sista slagen under Stora nordiska kriget. Sverige styrdes av Karl XII:s syster, drottning Ulrika Eleonora. Från sommaren 1719 härjade ryska trupper Sveriges ostkust.

SJÖVÄGEN IN MOT Stockholm skyddades av Vaxholms fästning sedan medeltiden. Men i en sydligare farled skulle en galärflotta kunna passera genom det trånga Baggensstäket. Ryssarna hade redan rekognoserat på platsen.

Passagen var därför spärrad av stenfyllda skutor. Närförsvaret utgjordes av Östgöta tremänningsregemente. Den 13 augusti inkom en oroande rapport: ryska galärer var på väg att landstiga.

Vid Skarpnäck befann sig Södermanlands regemente. Efter en snabbmarsch nådde regementet fram i kvällningen. De två bataljonerna möttes av en intensiv rysk eld. I mörkret blev det svårt att skilja vän från fiende och omöjligt att framrycka tystlåtet. Efter två timmar ebbade striderna ut. De svenska förlusterna var något hundratal döda och sårade, de ryska tre gånger så många.

STUPADE SVENSKAR PLUNDRADES

DEN TRADITIONELLA BILDEN är att sörmlänningarna under direkt ledning av sin överste Rutger Fuchs hjältemodigt avvärjde det ryska anfallet. En minnessten restes 1905 "Till minne af Stockholms stads tappra räddare" och tillägnades Fuchs, bataljonschefen överstelöjtnant Johan Henrik von Essen samt fortifikationsöversten Baltzar von Dahlheim.

Men var det verkligen vad som hände? I rapporten från dagen efter ges inga detaljer. Ett halvår senare hävdades att ryssarna stoppades från att "ånyo attackera och vidare fullfölja sin avsikt". Fem år efteråt menade Fuchs att då mörkret föll

”retirerade fiendens hela styrka sig under sina galärer, släpandes sina döda och blesserade med sig, då jag även väl fann rådligt att draga mig tillbaka”. Dahlheim skrev långt senare hur försvaret under hans ledning stoppat ryssarnas anfall.

En besvärande omständighet är att de stupade svenskarna var plundrade på kläder och annan utrustning. Det talar för att det var ryssarna som stod sist i slagterrängen. Indicier visar att Fuchs egen Livbataljon inte deltog i den mest intensiva striden. Drottning Ulrika Eleonora beviljade en penningbelöning till en bataljon ur Södermanlands regemente. Först till platsen var von Essens 2:a bataljon.

VAR ANFALLET EN REKOGNOSERING?

IDAG VET VI att två ryska regementen landsteg på var sin sida om sundet, sammanlagt drygt 3 000 man. Det är en liten styrka för målet att nå fram till Stockholm. Kanske var det snarare ett försök att pröva den svenska beredskapen? Varför avbröt ryssarna annars striden?

Avsikten är inte att förringa Södermanlands regementes – eller någon annans – insats denna torsdagskväll. Det är snarare en uppmaning till ett källkritiskt förhållningssätt. Information är sällan neutral. Vem ligger bakom? Vad är fakta? Kan uppgiften kontrolleras?

Inrikespolitiskt var det av psykologiskt värde att meddela att den svenska armén kunnat slå tillbaka ett fientligt anfall mot huvudstaden. Såväl Fuchs som Dahlheim verkar – med ett modernt språkbruk – ha spetsat sina CV:n. Desinformation och *Fake news* har alltid funnits. ◀

FÖRSVARSPLANEN SOM HÖLL

Rutger Fuchs. Överste för Södermanlands regemente. Bidrog till att avvärja den ryska framryckningen.

Fyodor Apraksin. Rysk amiral och befälhavare för de ryska styrkorna under slaget vid Stäket.

Baltzar von Dahlheims försvarsplan, upprättad den 19 juli 1719.

Skogsömonumentet, nära Saltsjöbaden, Nacka kommun. Restes 1905 av tacksamma stockholmare.

SÅ VÄSSAR DU DINA SUPERKRAFTER

Som officer eller civil chef har du i regel en gedigen ledarskapsutbildning. Men glöm inte de enkla knepn som får din medarbetare att följa dig.

PSYKOLOGEN Leif E Andersson har föreläst och undervisat i ledarskapsutveckling större delen av sitt yrkesverksamma liv.

En sak som han lagt märke till är att det bakom teorier och tankegångar ofta saknas konkreta råd hur man att hantlar praktiska ledarskapsfrågor i vardagen. Med sin nya bok ”De sociala superkrafterna – verktyg för bra relationer” vill han råda bot på det.

Vad är en social superkraft?

– Det är verktygen man behöver i sina relationer med andra. En sak jag brukar ta upp under mina föreläsningar är uttrycket: ”säg det eller glöm det”. Om du tycker att någon gör något dumt mot dig så måste du säga det. Eller så får du glömma det. Andra människor kan inte läsa dina tankar, det måste vi alla lära oss, säger Leif E Andersson.

– Sedan handlar det mycket om förmågan att ta andra människors perspektiv. Döm inte någon innan du gått fem

mil i hans mockasiner. I den livssituation han befann sig i gjorde han sannolikt så gott han kunde. För honom var det ett funktionellt beteende.

Har du ett enkelt ledarskapsknep att dela med dig till våra officerare?

– Försvarsmakten är bra med sina tydliga regler och tydliga konsekvenser. Det enda jag kan lägga till är att den mest effektiva konsekvensen är den positiva förstärkningen. Se till att bekräfta individen. När soldaterna lyckas med sin uppgift ska de känna sig uppskattade. Offi-

cerare som lyssnat på mig brukar säga att nu fick de veta hur man leder, tidigare utbildningar har gett vad ledarskap är.

Är det läge att avbryta ett övningsmoment ibland när det går bra?

– Ja, avbryt och säg att ”det där är jättebra, precis så där ska ni göra”. Men ofta väntar man till det är klart eller så går man in först när det går fel. Tänk på att det behövs fem gånger så mycket beröm som kritik för att det ska väga jämt i hjärnan. ◀

Text **Fredrik Helmertz/LedsKomm**

BEZAV MAHMUD/COMCAM

FEM SMARTA TIPS FÖR ATT BLI EN BÄTTRE CHEF

- ✓ **Lär dig se medarbetarnas beteenden, vad de säger och gör, och strunta i deras egenskaper. De är aldrig besvärliga, deras beteenden kan vara det.**
- ✓ **Få varje medarbetare att känna sig sedd som den unika människa de är. Undvik att få dem att känna sig en utbytbar resurs.**
- ✓ **Bästa sättet att uppnå de två råden ovan är att bekräfta alla medarbetare. Att ge dem din tid och lyssna på deras unika behov.**
- ✓ **Positiv feedback är effektivare än konstruktiv kritik. Obs! Blanda aldrig beröm och kritik i samma samtal.**
- ✓ **Sluta ge lösningar. Lyssna och ta reda på vad problemet egentligen är. Ditt jobb är inte att komma på lösningar, utan att få dina medarbetare att göra det.**

LEIF E ANDERSSON

Gör: Psykolog, ledarskapskonsult, författare

Bakgrund: Arbetat över 20 år med ledarskapsfrågor. Uppdrag för

bland andra Försvarshögskolan och managementenheten vid Militärhögskolan Karlberg.

Aktuell: Med boken *De sociala superkrafterna – verktyg för bra relationer*.

BYGG UPP BENEN

Övningarna som ger dig extra kraft i löpsteget.

TILLHÖR DU DEM SOM tänker "jag löptränar, så därför behöver jag inte träna mina ben"?

Att som löpare hålla benen starka är en framgångsfaktor för dig som vill prestera, men det kan också minska skaderisken. För att få kraft i löpsteget krävs en god styrka och spänst i fötter och underben, men också lår och rumpa.

Dessa muskler utmanas framförallt då du står på ett ben, precis som i löpningen.

Här får du tre basövningar att göra i tre set till trötthet, **med fokus på explosivitet och god kontroll**. Gärna framför spegel om du har möjlighet.

Kompletera din löpning med denna triad. **Tre övningar, tre set, tre gånger i veckan.**

När du behärskar övningarna på ett bra sätt och känner dig starkare kan du lägga på yttre belastning såsom en tyngre ryggsäck alternativt hantlar eller kettlebells. En målsättning kan vara att klara respektive övning med 25 procent av din kroppsvikt, minst tio repetitioner per ben, i tre set. ◀

Text **Lina Lerjéus, legitimerad fysioterapeut & ergonom**

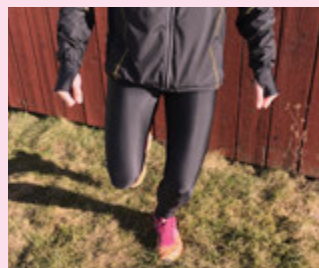
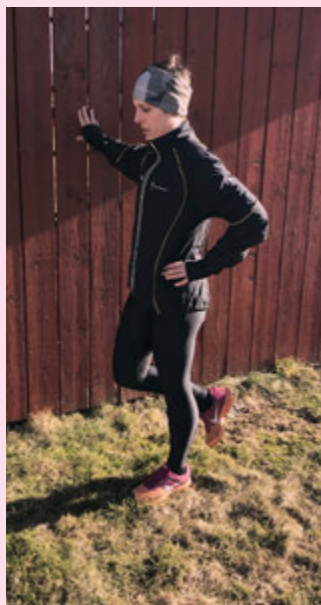
1. ENBENSKNÄBÖJ

Gör en enbensknäböj och låt det "fria benet" pendla bakåt i nedre läget där foten kan nudda marken. All tyngd i "ståbenet" genom hela övningen och låt "fria benet" lyftas upp i övre läget. Jobba med ett ben i taget.

2. UTFALL FRAM OCH BAK

Gör ett utfallssteg fram och tryck dig därefter upp till ett balansstående på ett ben och sedan gör du ett utfall bak. Upprepa så du rör dig fram och bak med ett stödbenen stilla i backen. Sträva efter cirka 90 grader i höft och knän i utfallsläget med tyngdpunkten på det ben som är framför. Knäna pekar i fotens riktning och höfterna är på jämn nivå genom hela rörelsen. Jobba med ett ben i taget.

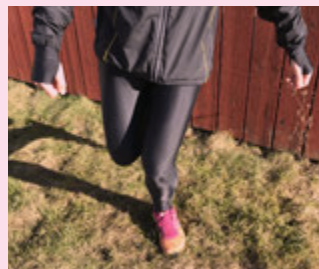

ÖVA KNÄKONTROLLEN!

I enbensknäböj och utfallsövningar kan du gärna ta en extra koll på dina knän. Eftersträva att knäet du böjer pekar i samma riktning som din fot och att dina höfter är i jämn nivå med varandra.

3. TÅHÄVNING PÅ ETT BEN

Stå på ett ben med lätt balansstöd. Tryck dig upp så högt du kan på tå med sträckt höft och sträckt knä. Spänn fot, vad, lår och rumpa i övre läget och bromsa tillbaka ner. Håll höfterna på jämn nivå med varandra genom hela rörelsen. När övningen känns lätt, stå med framfoten på en förhöjning och sjunk ner med hälen lite i nedre läget.

FÄLTPROSTEN RYCKER UT

FÄLTPROSTEN **Sten Elberg**, högste ansvarige för Försvarsmaktens andliga arbete, går i pension i sommar. Det har varit 22 händelserika år där han bland mycket annat sett till att utbilda och sända iväg över 100 pastorer på internationella insatser.

– Jag inrättade en kurs som hette Plantskolan och byggde upp en bank av intresserade pastorer, berättar han.

Den personalreserven kom till nytta i december 2004 i samband med Tsunamikatastrofen. Plötsligt ringde den beredskapsansvarige i Försvarsmakten till Sten och bad honom att omedelbart skicka tjugo pastorer till kyrkoherden i Bangkok. Gick en sådan begäran att tillgodose?

– Jag skickade ut 24 sms. Efter fyra timmar hade jag tjugo pastorer som var beredda

Sten Elberg. Väckand profil i Försvarsmakten går i pension.

Tsunamikatastrofen 2004.

att åka nästa dag. Jag utsåg en gruppchef och de åkte dit med lite basic-utrustning.

Uppgiften var att hjälpa

anhöriga till svenska offer i Phuket. Trösta, bistå och vägleda i begravningsfrågor. En del av pastorerna stannade i tre veckor, andra i fyra månader.

En annan händelse som stannat i hans minne är bärgningen

GRÖNLAND BESEGRAT, ALPERNA NÄSTA

I FÖRRA NUMRET AV Försvarets forum skrev vi om **Svante Berg, Anton Dahlman, Daniel Engström, Jonathan Isaksson** och **Rasmus Staaf** från Arméns jägarbataljon, som skulle korsa Grönland på skidor för att testa sina färdigheter. De är nu tillbaka i Sverige.

Hur gick turen?

– Våldigt bra. Vi hade planerat att skida de 580 kilometrarna på 27 dagar, med ytterligare tre dagar i reserv om vi skulle bli fast på grund av hårda vindar. Istället klarade vi av sträckan på 22 dagar, säger Svante Berg.

Mot nya mål. Jägarbataljonen skidar vidare.

Vad blir nästa utmaning?

– Först och främst kommer vi hem för att jobba som gruppchefer för tre grupper till stor del bestående av nyanställda. Det ska bli kul. Men nästa planerade resa blir till Alperna nu i sommar för lite alpina turer. ◀

SIFFRAN

90

... procent av svenskarna anser att det är mycket viktigt eller ganska **viktigt att Sverige har ett militärt försvar**. Det visar en nationell enkät från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) som genomfördes hösten 2018. Sammanlagt 81 procent av de tillfrågade anser att vi bör göra väpnat motstånd vid ett militärt angrepp.

av den försvunna svenska DC3:an 2004. Åtta svenskar var saknade sedan nedskjutningen 1952, man hittade kvarlevorna av fyra. Det innebar att fyra änkor blev kvar i ovisshet. Sten Elmberg var ombord på fartyget vid bärgningen, fungerade som anhörigstödare och såg till att en minnessten restes vid Galärvarvet.

STEN STÖTTADE PERSONALEN

OLYCKOR, HAVERIER OCH försvinnanden i Försvarsmakten hamnar förr eller senare hos fältprosten för att ombesörja ett värdigt avslut. Själv betonar Sten också insatserna i samband med de omfattande förbandsavvecklingarna.

– Jag ville att pastorerna skulle vara i tjänst till den dag de stängde grindarna. Vara med på alla möten, träffa personalen och visa omsorg, berättar han. Kvitto på ett väl utfört jobb fick han till slut av dåvarande ÖB **Håkan Syrén** som sa till Sten:

”Tack för att du gjorde det här, vi andra glömde bort det.” ◀

SMART SAGT

”Tio människor som pratar hörs mer än tiotusen som är tysta”

Napoleon Bonaparte, fransk kejsare och fältherre, (1769–1821)

FÖRSVARSMAKTEN PÅ INSTA

@stridspiloterna

När Sveriges stridspiloter plåtar blir resultatet himmelska bilder. Vi pratade med en representant för kontot.

ANTAL FÖLJARE:

Drygt 32 000.

STARTAT:

Mars 2017.

SYFTE:

–Först och främst att främja rekryteringen mot yrket. Men också för att stärka folkförankringen och visa upp vår vardag för allmänheten.

VEM STYR KONTOT?

–Vi är ett antal piloter från F21 och F17 som driver det tillsammans.

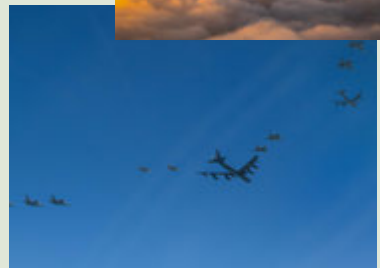
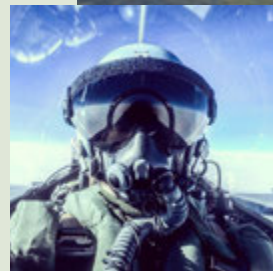
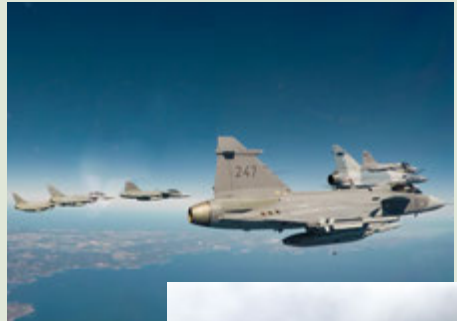
BILDERNA?

–Vi tar oftast bilderna själva men publicerar också lämpliga bilder av andra kollegor eller civila flygentusiaster som vi får skickade till oss.

HUR ÄR EN BRA STRIDSPILLOT?

–Som pilot måste du förstå att du utgör en liten, men vital del i en stor organisation där alla är lika viktiga. Att glida runt på volleybollplanen i slitna jeans med en svettig, sandig, bar överkropp och bråka med kollegorna i omklädningsrummet om vem som är bäst jaktpilot förkommer nu för tiden (i stort sett) bara i populärkulturen.

Text **Melina Westerberg/**
LedsKomm

”OREALISTISKA FYSKRAV PÅ OSS CIVILANSTÄLLDA”

SOM CIVILANSTÄLLD OCH därmed underställd Försvarsmaktens fyskrav, krigsplanering, deltagande i övningsverksamhet med mera, så måste jag uttrycka min frustration över de rigida och orealistiska krav som ställs på oss anställda. För de som själva valt att idka soldattjänst så är det inte mycket att invända mot kravprofilen, men för oss civilanställda finns fog att orda lite om kraven. Vi är många som fått frisedel vid mönstringen som artonåringar – hur kan det då förväntas att vi nu, många år senare, helt plötsligt är full friska och kapabla att leva upp till kraven för FM fys? Varför görs inte en mönstring av oss civilanställda för att se om vi är i stånd eller inte att delta helt eller delvis i aktiviteten?

Det känns som att bli ”spott-

Allt fler civilanställda med specialistkompetens ansluter till Försvarsmakten. Vilka fyskrav kan man ställa på dem?

FOTO: BEZAV MAHMUD/COMCAM

göras en individuell prövning på var och ens förmåga att möta hela eller delar av diverse krav som Försvarsmakten ställer, men det är förmodligen inte att vänta? Eller tar jag miste?

Civilanställd i Försvarsmakten

tilläggskrav i form av speciella fysiska tester för vissa befattningar. Här är det viktigt att betona dialogen mellan dig och överordnad kring målsättning (mot krigsbefattningen!), hur du avser lösa uppgiften för att sedan genomföra utvärdering med förnyad dialog om måluppfyllnad. Tester verkar här som en metod för uppföljning och att bedöma din (och ytterst hela Försvarsmaktens) tillgänglighet mot krigsbefattningen, sett ur ett fysiskt perspektiv.

Du har helt rätt – individuella mål mot krigsbefattningen som dialogiseras, är en förutsättning för rätt individ på rätt plats!

Chefen Försvarsmaktens idrotts- och friskvårdsenhet

” Vi är många som fått frisedel vid mönstringen som artonåringar.”

ad i ansiktet” av Försvarsmakten när dessa krav okritiskt ställs helt utan prövning. I synnerhet efter långvarigt och lojalt arbete för Försvarsmakten. För inte kan det vara meningen att vi ska känna ”jag duger inte, jag måste söka ett annat jobb”? Om så är fallet har Försvarsmakten verkligen lyckats i sitt uppsåt. Det borde

SVAR DIREKT: DIALOG MED CHEFEN ÄR VIKTIGT

FYSISK TRÄNING ÄR en arbetsuppgift för samtliga anställda (militär- och civilanställd) vid Försvarsmakten. Denna arbetsuppgift regleras i Försvarsmakten via styrningarna i FM FysS, som består av grundnivå och – utöver grundnivån –

Borde inte tidningen skickas till de värnpliktiga? Hur gör jag för att prenumerera efter muck?

Erik F

SVAR DIREKT:

Forum skickas för närvarande hem till anställda i Försvarsmakten, men ambitionen är att den i framtiden även ska distribueras till de värnpliktiga. Troligen

via utdelning på förbanden. Tidningen går tyvärr inte att prenumerera på, men kan följas som digital utgåva på forsvarsmakten.se.

VÄRNPLIKTIGA BORDE FÅ FÖRSVARETS FORUM

Rycker snart ut efter fullgjord värnplikt. Ibland har jag hittat gamla nummer av Försvarets forum liggande på soldathemmet. Den innehåller alltid läsvärda och intressanta artiklar, inte minst om olika utlandsinsatser.

SKRIV EN INSÄNDARE! Helst kort. Mejla till ff-red@mil.se innan den 9 augusti 2019.

Har du också en fråga om Försvarsmaktens uniformer, traditioner eller liknande? Ställ den till förvaltare Patrik Laestadius. Mejla frågan till ff-red@mil.se så får du svaret i ett kommande nummer av Försvarets Forum.

FOTO: ASTRID AMTÉN/LEDSKOMM

Ubåtsvapnets stilig
utbildningstecken.

FRÅGA: Jag är förtidsavgången officer från ubåtsvapnet och tjänstgör numera som reservofficer vid Livgardet. Får jag bära det gamla utbildningstecknet för ubåts tjänst till arméns uniform och får man bära dubbla utbildningstecken?

SVAR: Först vill jag påminna att det tidigare utbildningstecknet för ubåts tjänst liksom det för ytstrids tjänst omvandlades till facktecken när tecknet för minrigsvapnet tillkom. I marinen finns idag utbildningstecken för: Kustjägare, röjdykare och bassäkerhetstjänst. Dessa utbildningstecken får

bäras även till arméns och flygvapnets uniform. **Facktecken bärs endast inom den försvarsgren som tilldelat det.** Vissa av arméns facktecken används även i marinen och flygvapnet för att visa tillhörighet till visst yrke (försvarsmedicinsk personal). Den andra frågan besvaras av gällande uniformsbestämmelser utifrån att vidareutbildningstecken bärs på vänster bröstficka och specialutbildningstecken bärs över höger bröstficka. Det går bra att bära ett på varje ställe men inte att dubbla inom samma kategori.

FRÅGA: Genomförde FN-tjänst i Libanon och återvände i oktober 1991. Ser att Försvarsmaktens medalj för internationella insatser instiftades 1991 men vi tilldelades inte denna. Är jag behörig att bära medaljen?

SVAR: Försvarsmaktens medalj för internationella insatser (FMint-BM) instiftades för att de som

genomfört internationell tjänst vid insatser som inte tilldelats medalj från internationell organisation (vid den tiden bara FN) skulle uppmärksammas. De första åren var varje medalj tillverkad med en unik framsida men med samma åtsida och medaljband. Ganska snart utvecklades förhållningssättet att Försvarsmakten tilldelade medaljen till all personal med minst 30 dagar i insatsområde oavsett om FN, EU eller annan organisation tilldelat sina respektive minnesmedaljer. Bestämmelserna för medaljen har reviderats några gånger och är idag försedd med bandspänne utvisande insatsområdet. **FMintBM tilldelas inte retroaktivt utan gäller från den 18 december 1991 och framåt.**

FRÅGA: Har tillhört ett antal förband, som lagts ned, men aldrig tilldelats minnesmedalj. Är jag behörig att bära dessa?

SVAR: **Minnesmedaljer som slagits med anledning av avveckling av förband tilldelades till personalen som tjänstgjorde i samband med avvecklingen.** Efter tilldelningen ska verktygen till medaljen förstöras och ingen ytterligare tilldelningen får ske. Minnesmedaljerna är definierade som icke officiella men har medgivits bärande tillstånd inom myndigheten. Försvarsmakten har i samråd med Kungl. Maj:ts Orden kommit fram till att endast en sådan medalj bör bäras i samma medaljmontering och den rekommendationen framgår av uniformsbestämmelserna.

FOTO: LASSE SÖGREN/SVENSKT MILITÄRHISTORISKT BIBLIOTEK

Mintjänst i södra Libanon.

KRÖNIKA

MOBILEN GÖR DIG TILL EN MÅLTAVLA

DET DU KOMMUNICERAR via sociala medier kan göra just dig till måltavla för en underrättelseoperation. Du behöver inte vara den som har bäst access till den information man vill åt. Det kan räcka med att du har access i kombination med att de vet hur, var och när de kan närma sig dig.

Personbaserad inhämtning är som bekant en välbeprövad metod som går ut på att rekrytera en källa, någon som har tillgång till den information man vill åt. Om man i sociala medier kan få veta mer om målpersonen innan man tar en första kontakt ökar naturligtvis chanserna att lyckas med rekryteringen. Sociala medier är ett oerhört kraftfullt verktyg som vi ofta dessvärre underskattar.

Att aktivera säkerhetsinställningar på sociala medier är tyvärr ingen garanti. Är du verkligen alltid hundra procent säker på vems kontaktförfrågan du accepterar? På Facebook fanns det under ett och ett halvt år ett konto tillhörande Anders Thornberg, då GD för Säpo. Flera polis- chefer, politiker och försvarsmaktsanställda accepterade hans kontaktförfrågan. Det visade sig

FOTO: ASTRID AMTÉN SKAGE/FÖRSVARSMAKTEN

Var försiktig med mobilen. Fienden ser dig garanterat.

profiler på nätet, och det görs. Jag har arbetat nästan tjugo år inom den civila och militära underrättelsetjänsten, på FRA och Must, och jag ser ett stort behov i samhället av ett ökat medvetande när det gäller aktörer och metoder. Som

”Det är lätt att tänka att man 'bara' är en soldat – en i mängden, men vi är alla viktiga och kan bli utsatta för ett rekryteringsförsök.”

dock att det inte alls var Thornberg, utan bara ett konto skapat i hans namn och med hans bild. En av dem, som intervjuades efter avslöjandet, verkade inte speciellt orolig över det inträffade och sa att han var väldigt försiktig med vad han lägger ut och dessutom står för det han skriver.

DET HÄR ÄR en vanlig reaktion; det gör inget om andra ser vad jag publicerar för jag har inget att dölja. Men det är inte riktigt det som är problemet. All den här ohemliga informationen kan nämligen användas för att kartlägga oss, hitta sårbarheter och behov – eller för att skraddarsy en spear fishing attack som har goda chanser att lyckas, just för att man vet så banala saker som vad våra vänner heter och vad vi delar för intressen.

Det är inte svårt att skapa falska och trovärdiga

anställd i den svenska försvarsmakten är du av naturliga skäl av mycket stort intresse för andra länders underrättelsetjänst. Det är lätt att tänka att man ”bara” är en soldat – en i mängden, men vi är alla viktiga och i princip vem som helst av oss kan utsättas för spear phishing eller ett rekryteringsförsök. Du behöver inte vara den som har bäst access till informationen – det räcker med att du har access.

Carolina Angelis har jobbat inom underrättelsetjänsten i nästan 20 år. Hon har nyligen gett ut *Tunn is*, en spionroman om underrättelseofficern Jackie Philipsson, den första i en planerad serie.

BILDEN

Foto Bezar Mahmud/ComCam

MORGONPASSET

Klockan är 07:00 vid röjdykardivisionen i Skredsvik, Gullmarsfjorden. De sex röjdykaraspiranterna på bryggan gör sig redo för dagens morgontyfs. Alldeles strax kommer visselsignalen ljuda som betyder "samtidigt ihopp" ner i det tiogradiga vattnet. Där väntar simträning i närmare en timme. De sex röjdykareleverna har vid det här tillfället gått igenom halva utbildningen och är de som återstår av en grupp på nio elever som togs ut till utbildningen. I september är det dags för den efterlängtnade examen.

Posttidning B

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarets forum, SE-107 85 STOCKHOLM

ETT MEDDELANDE FRÅN MILITÄRA UNDERRÄTTELSE- OCH SÄKERHETSTJÄNSTEN

VEM GILLAR DET DU DELAR?

Öka ditt säkerhetsmedvetande på forsvarsmakten.se/saker

FÖRSVARSMAKTEN